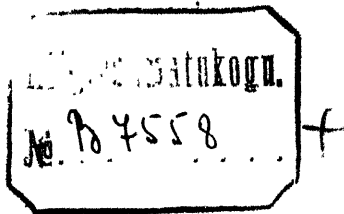

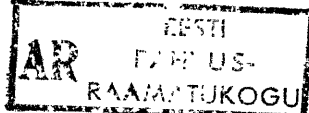
KAUBANDUS-TÖÖSTUSKOJA TEATAJA

V AASTAKÄIK 1930.

~~Sf 1007~~

Ar 9301
Kaubandus

W. J. J. J.

KAUBANDUS-TÖÖSTUSKOJA

TEATAJA

Nr. 1. V aastakäik

2. jaanuaril 1930

Ilmub kaks korda kuus

Tellimishind:		Toimetus:	Kuulutuste hinnad:	
Aastas . . .	kr. 2.50	Kaubandus-tööstuskoda, Tallinn, Lai t. 45	1/1 lhk. . .	kr. 40.00
Poolaastas .	” 1.50	Kõnetraat 17-77, toimetaja kodus 1-35	1/2 ” . . .	” 22.00
Välismaale .	” 5.00	Toimetaja kõnetunnid: igal äripäeval	1/4 ” . . .	” 12.00
Poolaastas .	” 3.00	12—2 p. l.		Kaanekülgedel—kokkuleppel

SISU: Uue aasta mured. Teede ehituse konjunktuuri võimalused meie tööstuses. Kas on kaubandusdeputaatide ametisse seadmine vajaline? Kuidas väikekaupmehed võiksid arendada oma aknankõttusi. Riigi tööstustevõtete ja ärikohtade rentnikkudele omanduseks andmisega tuleb rutata. Takistusi kaubanduslikkus läbikäimises Balti riikide vahel. Eesti kaubalepingud. Saksa ja Daani kindlustusseltside jääklaasid ning meie laevasõidu ja kaubanduse huvid. Veel kartulite väljaveo asjus Ameerikasse. „Kaubandus-tööstuskoja Teataja“ kirjavahetus. Kaubandus-tööstuskoja teateid. Majanduslikke teateid kodu- ja välismaalt. Tolliteateid. Turgude ülevaade. Välibörsid. Kaubahindu. Tallinna börsi kursisedel.

Uue aasta mured.

Üldine tollimüüride tõus. Meie majanduselu sisemine korraldamatus.

„Kaubandus-tööstuskoja Teatajale“ kirjutanud Koja juhatuse esimees Leo Sepp.

Ühed mured lõpevad ainult selleks, et teed anda uutele. Ja kui meie rahvamajandus vanast aastast sinise silmaga üle on saanud, siis ainult selleks, et uuel aastal uutele muredele vastu vaadata.

Algame uut aastat läbirääkimistega Soomega uue kaubalepingu pärast. Soome leiab, et vana kaubaleping meile liig palju soodustusi on annud. Ja kuna Soome rahvamajandus praegu on umbes samasugustes oludes kui meie, depressiooni-ajajärku üle elab, soovitatakse sealtpoolt seisukorra parandamiseks meie soodustusi kärpida. Samuti kui hiljuti Soome soodustusi kärbiti Saksa poolt sealsete majandusliikkude raskuste tõukel. Tugevam surub nõrgemale peale — ja nii läheb üldine surveaine edasi.

See sünnib vaatamata sellele, et juba paljude aastate kestes rahvusvahelistel konverent-

sidel üldise lähenemise, kaubaliikumise hõlbustamise, rahvamajanduste koostöö tarvidusest kõneldakse, et koguni lepingute kavad valmis on ja juba olevat kirjastamisega algust tehtud, mis vastastikusest tollide tõstmisest peaks sundima loobuma.

Raske on öelda, kust praegune tollidelaine alguse on saanud, kus kivi vaiksesse vette langenud, millest laine ikka kaugemas ringis laieneb. Suurriigid ja suuremad tööstuskeskkohad väidavad rohkearvulisi, uuesti tekkinud väikesisevuse poole püüdes ja oma elujõuetuid majandusharusid kaitstes, maailmamajanduse aremissuuna kiuste, oma turge sulevad ja sellega suurriike sunnivad aktiivsele pealetungile ühelt poolt ja tollide kaitsele teiselt poolt. Väikeriigid omalt poolt süüdistavad suurriike, kes

vaatamata oma paremale ja rikkamale majandusorganisatsioonile oma majandust liig hellalt kaitsevad, mistõttu nende majandusharud soodsa ja suure koduturu toetusel ülejääke alla hinna välja tõukavad, et surmata nõrgemate naabrite võistlevaid alasid. Ning kapitalistikku korda eitajad irvitavad kahjurõõmsalt, tõendades, et majandusplaani puudus juba üldise üleproduktiooni on tekitanud kapitalistlikus maailmas, mis paratamata tollimüüride tõstmisega küll ajutiselt pehmentatakse, mis suund aga majanduselu arenemist kammitsasse pannes siiski tulevat üldist majanduslikku kitsikust ja korraldamatust kõrvaldada ei saa.

Tegelikule majandusettevõtjale ei ole aga tähtis otsida nähete põhjusi, talle on tähtsamad nende nähete tagajärjed tegelikus elus. Ning tuleval aastal saame neid juba tunda.

Saksamaal hakkavad maksma kõrgemad tollid meie või peale. Soome surub vist oma nõudmised läbi ja paneb tolli meie kartulile ja lihale peale. Meie tööstussaadused ei pääse juba nüüdki ainult tollide tõttu paljudesse maadesse ja tihti on mõne meie kaubasaadetise juhuslik päralejõudmine põhjuseks, et seal kohe tollikaitset suurendatakse. Kui arvesse võtta, et väljaveosaaduste hinnad — või, liha, lina, mets jne. — käesoleval aastal ni-kui-nii madalamad, siis on see tollitõus meie valmistajale seda tundavam.

Pealegi ei tea, millal arenemine selles suunas lõpeb. Üksik maa ei saa võidelda voolule vastu, vaid kistakse paratamatult kaasa, kui ta oma majanduselu ohvriks ei taha tuua. Ainukesel maal, kus vabakaubanduse põhimõte enam-vähem jõus, Inglismaal, kuuldub sealsete kaubanduskodade poolt tõsiseid hääli, et senist seisukohta tuleks revideerida tollikaitse suurendamise suunas.

Selle üldise suuna tasapinnal omavad ka meie läinud sügisel asetleidnud tollikõrgendused teistsuguse paiste: nad on vaid üksik lüli praegusel üldisel arenemisteel. Kindlasti teadis ka valitsus, kes tollikõrgendused läbi viis, et see samm iseendast meie produktiviteeti otsekohe ei tõsta, küll aga uusi raskusi esile veeretab kaubaliikumisele. Aga nähtavasti leidis siiski valitsus, et see oli paratamatu hädakaitse meie nõrgale rahvamajandusele ajajärgus, kus kõik naabrid

omakorda meile sirutavad vastu ainult küünarnukke.

Ja kuna majandusteadlased siiski selle üldise arenemistee silmitsemisel tõsiselt pead raputavad, küsides: kuhu meie läheme!? — peab tegelik majandusettevõtja üles võtma oma uueaasta eelarvesse juba uue miinuse.

Miinuseid tuleb kuidagi katta. Seda oleks vast võimalik ainult siis, kui meie oma majandusorganisatsioone rohkem korraldame ja seal rohkem kokku hoiame. Sest kui meie oma praegust majanduselu vaatame, siis peame murega tunnistama, et ka siin organisatsioon liig nõrk on.

Registreerimise andmed näitavad, et 16.000 ärist 4000, s. o. 25%, igal aastal oma tegevuse lõpetavad, samapalju uusi tegevust algavad. Keskmise äride eluea pikkus on meil seega ainult 4 aastat. Sarnased ärid on aga loomulikult ainult „ühepäeva liblikad“, kes soliidse majandustegevuse peale ei mõtlegi. Niihästi oskamatus kui ka kuritahtlus on selle nähtuse põhjuseks. Kuid-tagajärg on mõlemal juhtumil ühesugune: likvidatsioon, alialised althinna lõpumuügid. Ning soliidset töötada püüdvad ausad ettevõtted peavad lõppude lõpuks oma arvele võtma kõik puudu jäägid või, õigem, rahvusmajanduslikud raiskamised, kui mitte kokkuvarisemised sarnast ulatust ei võta, mis ka korralikke ettevõtjaid kaasa tõmbavad.

Oleme vanal aastal mitu sarnast suuremat kokkuvarisemist üle elanud — nende tagajärjed annavad end aga seni tunda. Ning alles nendel päevadel sulgeb omad ukSED üks suurem tööstusettevõtte, ning sajad tööliselised vaatavad murega vastu uuele aastale. Kuid ometi võis selle ettevõtte asutamisel juba praegust lõppu ette ütelda. Siis ei usutud. Tagajärg on hulk raisatud kapitali ja haavad rahvamajanduses, mis veel mõni aeg valutavad.

Seesugune rahvamajanduslik raiskamine kestab tulevikus aga kindlasti edasi, kui meie nende nähtuste kõrvaldamiseks kindlaid samme ei astu.

Meie peame ühiselt teid leidma, kuidas eraldada oma rahvamajandusest kõik ühepäevaliblikad ning kaotada ära igasugustele vesivõsudele võimalus tekkimiseks. Siis muutuks kogu meie majandusorganisatsioon iseenesest kindlamaks, millega julg-ksime minna vastu raskematele aegadele.

Teede ehituse konjunktuuri võimalused meie tööstuses.

Auto-transport ja moodne teedehituspoliitika. — Metallitööstuse osa kaasaja teede ehitustehnikas. Masinate jaotused töö faaside suhtes. — Meie metallitööstus ja võimalused. Tsemenditehased. — Vedel kütteaine.

Viimase aastakümne jooksul on autotransport meil tugevaid edusamme teinud. Võib-olla, et on võimalik isegi teatava eeldusega väielda, kas tema edenemise tempo on otsejoones sammu pidanud meie rahvusmajanduse üldedasinihkumise suunaga või on siin mõõduandvateks olnud rohkem rahvusvahelise autokaubandus-tööstuse maailma erinähtused. Igal juhul on meie majanduselu pulseeriv tegevus möödunud aastate ebasoodsate konjunktuuride tõttu tublisti aeglustunud ja alles mööduva sügise ootamatu viljakuse mõjul uue hooga hakanud edasi rühkima. Et meie autopargi liikuv koosseis ikka suurenevat tendentsi on avaldamas, et jõumasinaid ikka rohkenevat poolehoidu rahva laiemates kihtides leiavad, siis tuleb arvatavasti sündinud tõsiasjaga leppida ja autode alla investeeritud kapitalile soodsamaid tegevus- ja teenimisvõimalusi muretseda.

Esimeses jões on siin meie maanteede võrgu radikaalne parandamise ja ümbertöötamise probleem kogu oma raskusega päevakorrale nihkunud. Meie maanteed, Saaremaa vahest välja arvatuna, on sügisel ja kevadel aastaegade vahetusel tõesti läbipääsmatud ja seetõttu loomulikult ka kallite masinate igasugu rikked, murded, viivitused ja inimõnnetused — palju arvukamad, kui seda ehk teistel tingimustel meie maastiku topograafilise ehituse juures võiksid olla. Kuidas see asjaolu meie karja- ning metsasaaduste tööstuse normaalseisukorra peale mõjub, on üldiselt tuntud. Kui varem ei esitatud hobuse elava jõu abil liikuvate vankrite poolt tee pinnale nii suuri nõudmisi, siis on see kõigjal põhjalikult muutunud ja auto-transporti mõjul on hakatud igal pool teede ehituse probleemi tõsiseks ja edasilükkamatuks päevaküsimuseks pidama, mis endale peatset lahendusviisi ootab.

Ta vajab aga sootu eriliste ehitusviiside kõrval suurt ja võimast, kogu kaasaja tehnika mehaaniliste abinõudega varustatud organisatsiooni oma liinide ehitamiseks, järelevalveks ja korrashoiuks. Seetõttu on ta raskeks koormaks kogu rahva maksujõule ja katsutakse igal pool siduda kas tööta tööjõu rakendamise või jälle metalli- ja tsemenditööstuste toetamise probleemidega, mis jällegi viimastel aastatel turu tõsise depressiooni

all kannatavad. Selles mõttes on esimeses jões Inglismaal suured organiseerimistööd käimas.

Nii on Manchesteri ümbrust läbistava Valley Road'i magistraali ehituseks 325.000 naela, siis Roand and Burnage Lane jaoks 100.000 naela, Newport (Monmouth) rajooni 0,3 milj. naela asigneeritud. Inglismaale järgnevad kiires tempos: Norra, Türgi, Hiina ja isegi poolneitsilik Uruguai. Seal on teostamisel Montewideo-Colonia vaheline šossee, pikkusega 151 kilomeetrit, lai 6 meetrit. Maastiku topograafiliste raskuste tõttu on kogu eelarve kokku seatud 4,5 milj. dollari peale. Ehituse dimensioonidest võime ettekujutuse saada, kui näitame, et siia vajatakse 11 silda, 200 läbilaske-avamust, tsementi 1,8 miljonit kotti ja rauda 3000 tonni.

Igal juhul peavad meie tsemenditehased Lõuna-Ameerika turule, kus ennenägematu intensiivne ehitustegevus käimas, elavamat tähelepanu kinkima. Suurimaist teedehitustevõttest Euroopa kontinendil oleks Itaalias Turin-Fiume vahelise 591-kilomeetrilise magistraali loomine. Viimase eelarve on kalkuleeritud 675 milj. liiri peale.

Arvestades eestkätt liinide ulatust ja ehitusaja piiratust — on töö mehhaniseerumise aste otsekohe põhjanevaks faktoriks muutunud ja see omakorda kogu metallitööstuse eriosas, mis esimeses jões mitmesuguste teedehituse masinate valmistamises lootusrikka konjunktuuri on välja kutsunud. Seda võime kinnitada ka tsemenditehaste kohta, mis tänini teatava kaubandusliku kriisi all kannatasid.

Moodsas teedehitustehnikas on teatavasti märgata oma kindlat järjekorda, mis kõrgemal määral oleneb valitsevast kliimast, liikumise iseloomust ja tempost, siis käepärast olevatest ehitusmaterjalidest ja tööliste palgaoludest: kruustee, killustik, bitumineeritud killustik, parkett-sillutus, tsement-, betoon- ja asfaltmakadam.

Kõige enam näib teedehitustehnika välismaal spetsialiseeruvat parkettsillutise, nii betoon- ja asfaltmakadam teede ehitusele, mis on oma iseloomult meie aja liikumise tempole ja vastupidavusele, siis võrdlemisi lihtsatele korrashoiu

ülesannetele kohasemad, kuid ühes sellega aga ka majanduslikult kallid ehitamise kulude suhtes.

Meie materjalide ja tööolude juures hinnatakse ametliku informatsiooni järele killustikkeid — 20.000 kr. ja betoonmakadamteid 25.000 kr. pro kilomeeter! Kuivõrra üks või teine ehitusviis meie oludele on sobiv ja rahaliselt kandev — on alles katsetamisfaasis.

Nagu välisteede ehituspraktikast näha, on töö seal viimse võimaluseni mehhaniseeritud. Tootamas on kolme liiki masinaid, mille ülesanded oleuvad tee ehituse kolmest olulisemast tööstusest. Esimesse liiki kuuluvad masinad, mis on seotud tee muldkeha planeerimise ja ehitusmaterjalide kas eemale- või juuretoimetamise töödega, nagu teehöövliid, erilised pinna üleslõhkujad, elevaatorid, baggerid, aurulabidad jne., siis kõige mitmekesisemad puurimismasinad, töötamise puhul kõvematel kihtidel. Edasi teevaltsid, rullid — aur-, mootori- või elavajõulised.

Teise gruppi kuuluvad kõige erinevatel printsiipidel konstrueeritud tööstusmasinad, mis on seotud ehituse materjalide, ette- ja ümbertöötamise töödega: kivi purustamise masinad, sõelad, trumlid, siis betooni valmistamise ja segamise masinad jne.

Kolmanda liigi moodustaksid kõik masinad, millised kahe esimese grupi masinate töid niiteldada koostavad, täites ehitatava liini sängi soovitud kujul kruusa, killustiku, parkettkivide või betooni- ja asfaldikittidega: kombineeritud betooni mahapanemise masinad, siis igasugu tammmasinad, kivide asetajad ja kõige viimsemas staadiumis — masinad, mis tee tammi õlide, bituumeni, tõrva või kruusaga üle töötavad.

Neljanda grupina esineksid mitmesugused tee puhastuse ja korrashoiuga seotud abimasinad: pori ja muda eemaldajad, lumesahad, siis edasi mitmesugused kraanad, vintsid, kärud, traktorid, autod jne.

Kogu selle masinate pargi soetamine, parandamine ja täiendamine nõuab rohkelt kapitali investeerimist, andes ühes sellega meie metallitööstusele võrdlemisi püsivaid töö- ja teenimisvõimalusi. Teede ehituse ja korrashoiu funktsioonide üleminekuga riigi kätte, kus liinide pikkus juba üle 3500 kilomeetri ulatub — oleme ka meie praegu suundumas suurejoonelisse teede ehituse poliitikasse ja seepärast tuleb erilise täpsusega hoolt kanda, et kaoksid need kurvad mälestused lähemast minevikust, mis meil kõigil alles küllalt värskest meeles. Enam kontrolli ja enam avalikkust.

Kui suur on praegu meie teede ehituse masinate koosseisu üldarv — on raskevõitu täpselt

õelda. Mõnedel andmetel kõikuvat see 378 üksuse ümber.

Maavalitsuste poolt on esialgselt esitatud keskvalitsusele nõudmisi masinate muretsemise mõttes üle 2 miljoni krooni, milline summa enam väike kui suur tahab olla. Tegelikult on teedeministerium ette näinud vaid 650.000 kr., sellest 350.000 kr. 1930./31. a. eelarve raamides. Ehitusmasinad, milliseid praegu välisfirmad edukalt realiseerivad, ei või kaugeltki kiidelda oma odavusega. Teedeministeriumi ehitusosakonna juhataja hr. ins. Peina informatsioonist ajakirjanduse esindajatele oli näha, et üks moodne Saksa vabrikutes valmistatud 12-h.-j. ja diiselmootoriga varustatud teerull maksab oma 18—20.000 kr., siis kombineeritud betooni valmistaja ja mahapanija oma 12.000 kr. ümber. Töövõime on seejuures loomulikult suurepärase: 8-tunnilise tööpäeva jooksul kattub 200 meetrit pikk ja 6 meetr. lai maa-ala. Teerulle vajaksid meie maavalitsused esimeses jões 15—18 tükki. Kui meie I järgu teede bitumineerimine ja asfaltteerimine tõsisjaks muutub, siis muidugi suureneb ka vastavate masinate ja abimasinate tarvidus kiire tempoga.

Nüüd jõuame enam põlevama küsimuse juure, kuivõrra on meie metalli-, tsemendi- ja asfalditehased ajakõrgusel, et avanevat konjunktuuri võimalikult soodsamail tingimustel ära kasutada. Ei saa eitada, et see erinevate masinate nõudmine, milliseid meie oma metallitehased veel ühtki oma minevikus pole valmistanud — teatavaid raskusi ei nõua, lisasisseseadete, litsentside j. t. kulutiste näol. Samuti on eelmiste kogemuste puudumisel esimeste masinate seeria väljalaskmine juba rea puhtkonstruktiivsete raskustega seotud.

Tugenedes endistele kogemustele tohiksime ehk loota, et teatava hea tahte juures ja mitte suuri kasusid taga ajades meie metallitöösturid peaaegselt Tallinnas, sellega saavad hakkama. Ilmarine on spetsialiseerunud teatavate tagajärgedega teehöövliite ja Dvigatel lumesahkade valmistusele. Tugevamajoolisi masinaid — on aja nõue. Meie metallitehaste tegevust on aidanud tublisti tõsta riiklikud tellimised kitsaropalise vedurite alal, kuna vähemad töökojad leiaksid jõurakendust abimasinate valmistamise alal.

Võrratu tähtsuse omab teede betoneerimisel ka tsemenditööstuse tasapind. Siin tehakse kiire tempoga suuri uuendusi, nagu näiteks Soomes, mille tsemendivabrikud visalt pinda sondeerivad Lõuna-Ameerika teede ehituse firmade juures.

Meie tsemendi siseturu hind, 8,50 kr. pütt, on veidi kaalukas. Teisel poolt ei tohiks kahtlusi olla, et arvesse võttes suurt ja laialt-

likku tarvidust teedeministeeriumi poolt — meie tehastel on võimalik kogu koormatusega töötades seda alla, näiteks 5—5,5 kroonini, viia. Teine küsimus — kas siin ka rahvusvahelisel tsemendisündikaadil ütlemist ei ole.

Viimasel ajal näitas vedela küteteaine turg meil teatavat hindade tõusu. Uue Kohtla riigibensiinitehase ehitamisega oleks kodumaa bensiin jällegi bensiinituru reguleerivaks ventiiliks.

Vahepeal on teedeministeeriumi maanteede- ja ehitusosakonnalt ilmunud täpsemad andmed masinate muretsemise programmi kujul, kusjuures klambrites olevad arvud tähendavad juba olemas olevaid üksusi. On tarvis: harilikke teehöövleid 30 (72); rullteehöövleid 5 (1); kahe hobusega veetavaid tasandajaid 60 (91); diiselmootoriga 15-tonnilisi teerulle 2 (2); killustiku valmista-

jaid 6 (8); pöörlevaid sorteerimissõelu 20 (2); kruusakillustiku laadimiselevaatoreid 2 (1); tsement-teehitusmasinaid 1; betoonisegajaid 2 (1); veoautosid: 3-tonnilisi, puistajatega, 11; 3-tonnilisi, tõstetava platvormiga 2 (2); 1—2-tonnilisi 9 (15); traktoreid 4 (7); kinniseid sõiduautosid 1 (6); jalgrattaid 30 (47); veetavaid elamuid 5 (5) — kogusummas 740.000 kr. ulatuses. Siinjuures on püütud mõnesuguseid kallimaid üksusi, nagu betoonivalmistamise masinaid, ümberehituse teel vanadest kombineerida.

Igatahes on võimalik kaugelt suuremat osa programmist meie kodumaa tehastes täita, kui vahest ehk mootorid maha arvata.

Lähenev talv oma töötähtsuse tõeliste hulkadega on kätte jõudmas ja see sunnib tellimiste äraandmisega ruttama.

A. Kümmel.

Kas on kaubandus-deputaatide ametisse seadmine vajaline?

Ärimaksuseaduse § 438 alusel pannakse ärimaksuseaduse määruste täitmise otsekohene valve ja äride ja muude töönduste revideerimine maksu- ja oskondade piires kohalike maksuinspektorite ja nende abide peale kaubandus-deputaatide ja neid asendavate kohalike kaubandusvalve esindajate kaasaitamisel.

Sama seaduse § 443 alusel valitakse kaubandus-deputaadid linnades linnavolikogude poolt kaheks aastaks. § 445 järele võivad kaubandus-deputaatideks olla meessoost isikud, mitte nooremad kui 25 a., kes kauplust või muud äri on pidanud või peavad ja kes oma valimisõigust ei ole kaotanud.

Nende, kaubandus-deputaatide, ülesandeks on peaaegselt äride põhiärimaksu täitmist valvata, s. o. revideerida ärisid, kas igal ettevõttel on lunastatud ka tema tegevusele vastav äritunnistus.

Eesti iseseisvuse ajal ei ole Tallinna linnavalitsuse poolt valitud kaubandus-deputaate. Äride järelevalve on jäetud ainuüksi maksuinspektorite ja nende abide hoole.

Nüüd on aga mitmed II järgu koloniaalkaupluste pidajad avaldanud soovi, et kaubandus-deputaadid tuleks jällegi panna ametisse. Põhjusks toovad nad ette järgmist:

Praegu Tallinnas maksusel oleva sundmääruse alusel võivad II järgu kauplused ja tarvitajate ühingute poed, kui need toiduainetega kauplevad, hommikuti varem ukсед avada ja õhtul

tund aega kauem kaubelda kui II järgu kauplused, missugustes samad ained müügil. Säärane olukord tekitab II järgu koloniaalkauplustele teatava võistluse, mille vastu viimased end kaitsta ei saa. Teatakse juhtumeid, kus III järgu toiduainetes kauplused, missugused kasutavad linna sundmääruse soodustusi, kauplevad sealjuures kaupadega ja ka viisil, mis kohustab II järgu äritunnistuse lunastamisele. Seda ei tehta nimelt seepärast, et mitte kaotada sundmääruse soodustust. Räägitakse isegi juhtumest, kus II järgu äri oma äritunnistuse III järgu vastu on vahetanud ümber, et seetõttu saada soodsamaid kauplemise tingimusi. Ka on teada juhtumeid, kus IV järgu äri kaupleb ühel alusel III järgu kauplusega, et aga võita maksude kergendust.

Maksuinspektorid ja nende abid on tööga ülekoormatud. Seaduse nõudmisel peavad nad vähemalt kord aastas äri-asutusi revideerima ja seda nad püüavadki teha, kuid sagedasti teevad nad seda õige pealiskaudselt. Endistel aastatel ei olnud sel tähtsust, kuid nüüd, kus eriti Tallinnas põhiärimaksu nõudmistele vastu patustamised oleval saanud sagedasiks, tuleks — kaupmeeste arvates — äride revideerimisi toimida põhjalikult. Tõsi, kaupmehed ise võiksid ju igast väärnähtusest teatada maksuinspektorile, kes siis viibimata ilmuks revideerimisele, kuid see oleks kas kaebamine või — halvemal juhul — salakaebamine, millest iga korralik kaupmees hoiab kõrvale.

Seepärast soovivad mitmed kaupmehed, et määrataks ametisse kaubandus-deputaadid, kes

ametlikult käiksid ärisid revideerimas ja maksuinspektoritele nende töös ja tegevuses oleksid abiks.

Mina isiklikult arvan, et kaubandus-deputaatide ametisse seadmine teataval määral võiks tuua paremust, vähemalt rahuldust, neile, kes soovivad säärast instituuti, kuid suurt tulu ei võiks neist siiski loota. Ja nimelt järgmistel kaalustel:

Tegelikus kaupmeeskonnas leidub vähe isikuid, kes ärimaksuseaduses end „kodus tunneksid“. Eriti põhiärimaksu nõudmistele suhtes. Isegi maksuinspektorite vahel valitsevad selles asjas erinevad vaated. Tunnusmärgid, mille järele kauplus tunnustada kas II või III järgu ettevõtteks, ei ole seaduses ega instruksioonis küllaldaselt selged,

nii et igapäevane kaupmees siin võiks vabalt talitada. See nõuab suurt eriteadmist. End. Vene senati seletuse järele 10. aprillist 1915. a. nr. 4302 tuleb suurimal osal juhtumeist otsustada sääraustes küsimustes müüdavate kaupade liikide järele. See on aga harilikule kaupmehele kaunis raske ülesanne. Niisugustel kordadel, kui deputaadid oma arvamistes eksivad, kutsuksid nad endi vastu esile suure pahameele revideeritavate kaupluste omanikkude keskel, ja mõne aja pärast oleks raske leida isikuid, kes end laseksid neile kohtadele valida.

Igatahes tuleb kaaluda küsimust, kas on otstarbekohane linnaomavalitsuselt nõuda, et kaubandus-deputaadid valitaks, või tuleb jätta praegune olukord.

R. Berendsen.

Kuidas väikekaupmehed võiksid arendada oma aknanäitusi.

Nagu oleme kirjutanud juba mitu korda, on väikekaupmehed praegu juba otse sunnitud pöörama ikka suuremat tähelepanu oma vaateakende korraldamisele. Seda mitte üksi linnas, vaid ka elavamates alevites, vähehaaval vist ka igalpool mujal. Suuremad detailkaupmehed linnades ja mõned isegi alevites teevad ses suhtes palju; vähemad peavad järele tulema, kui tahavad jääda püsima nüüdisaja ägedas võistluses.

Seepärast on meie arvates saabunud aeg võtta tõsiselt kaalumisele küsimus, kuidas väikekaupmeeskonna liikmed võiksid kõige soodsamini arendada oma vaateaknaid ja aknanäituste korraldamist. Nagu teada, tarvitavad linna-ärid seks otstarbeks sagedasti erilisi ametmehi, vaateakna-dekoraatoreid. Mõnel äril on isegi oma sellekohased dekoraatorid välja õpetatud. Väikestele äridele ei või seda teed alati soovitada. Esiteks läheb see võrdlemisi kalliks, kui järjekindlalt palgata inimene väljaspoolt. Järjekindel aknanäitus, kui ta on otstarbekohane, peab toimima läbimüügi suurendajana. Tõsi küll, mõned linna-ärid lepivad sellega, et nad ainult aegajalt, näiteks vaateakna-võistluste puhul, tellivad dekoraatori, kuid vahepeal hoolivad nad kogu asjast üpris vähe. Nõnda toimides võib küll saada auhinna, kuid selle tähendus ja kasu on täiesti juhuslikku laadi, mistõttu selleks kulutatud raha võib pidada peaaegu mahavisatuks. Püsivamaid tagajärgi võib kindlasti saavutada palju lihtsamate aknanäitustega, kui neid ainult korraldada järjekindlalt.

Teiseks ei õnnestu juhuslikul, kaupluste

vahete-vahel saabuval isikul mitte alati akent rahuldavalt dekoreerida. Aknanäitus peab nimelt olema vahenditult ühenduses küsimuses oleva äri kogu müügitgevusega. Nagu juba mainitud, on ju vaateaknanäitus reklaamivahend, müügi edendamise vahend, ja peab seepärast põhjenema äri erilistel omadustel, äri tähtsamatel kaupadel, äri ostjaskonna omadustel jne. Aknareklaam peab toetama äri müügitgevust või, lühidalt öeldud, peegeldama äri hinge. Juhuslikult saabuv dekoraator ei tunne neid asjaolusid ega või ka nendega nii ruttu kohaneda, kuigi temal oma erialal võib olla vägagi laiu teadmisi ja töö tehniline sooritus otse hiilgav.

Nõnda võib peaaegu kindlasti öelda, et hariliku väikekaupmehe aknanäituse korraldamist võib teostada otstarbekohaselt ainult siis, kui iga kaupmees ise või vähemalt tema alalisse teenijaskonda kuuluv isik, kes omab vastavad kalduvused, hakkab arendama oma võimeid akna-ilustamise alal. Muidugi mõista on kõige parem, et kaupmees ise katsuks oma aknadekoreerimise võimeid arendada, sest teenijaskond muutub ning ei leidu nende hulgas kuigi sagedasti suurt harrastust asja kohta.

Siit tekib küsimus: kuidas võiksid väikekaupmehed ja nende teenijaskond tagajärjekalt tutvuda kõnesoleva alaga ja sellesse süveneda?

Nüüdisajal, kus meil suuremates linnades on juba võrdlemisi häid aknanäitusi, võib väikekaupmees igalt poolt head eeskuju võtta, kui ta ainult oskab oma silmi kasutada. Ka niisugune väikekaupmees, kelle tagavarasse kuuluvad kõik

maa ja taeva vahel leiduvad kaubad, võib eeskujuleida eriäridest; aknanäitused peavad ju alati olema enam-vähem erinäitused, kuhu korraga ei kõlba igasugust kaupa kokku laduda. Maakonna kaupmeestelgi on võimalus linnas käies aknailustamise alal tähelepanekuid teha ja palju õppida. Kuid siiski ei ole see õppimisviis küllaldane ega vii soovivate tagajärgeeni.

Vähegi asjatundlik kaupmees märkab küll harilikult või vähemalt mõistab alateadlikult, missugune aknanäitus on ilus ja otstarbekohane, missugune jälle ebaõnnestunud. Aga ei ole nii kerge leida neid põhjusi, mis ühe näituse teevad õnnestunuks ja teise ebaõnnestunuks. Ainuüksi vaatlemise abil ei märka alati, missuguseid sihte on püütud tabada aknanäituse abil ja missuguseid vahendeid seks otstarbeks igal erijuhtumil on kasutatud; veel vähem võib märgata seda, mida kõike oleks võinud teha. Need asjaolud, mille kohta just peaks selgusele jõudma, võivad vaatlejale jääda koguni suletud raamatuks. See tõttu ei saa tema ka häid eeskujusid järele teha, mis küll alati ei olegi soovitav ja sagedasti isegi on võimatu. Kaupmehe oma oskuse arendamine jääb sel viisil ka saavutamata.

Kaupmees peab tingimata vähemalt natuke tutvuma vaateakna korraldamise teooriaga, näiteks järgmiste küsimustega: missugust mõju katsetakse saavutada vaateakna kaudu ja missuguseid vahendeid kasutada selle mõju saavutamiseks?

Asja valgustamiseks märgime siin ainult mõned küsimused, mis vajavad lahendamist:

1. Missugune peab olema vaateaken ja sinna kuuluvad riulid ning teised seadised?

(Paljud üüriruumides tegutsevad kaupmehed kaebavad akende ning üldse äriruumide kitsuse üle ja majaperemeeste vastutulematuse üle uuenduste ja ümberehituste suhtes. Ka oma majades töötavad kaupmehed kaebavad samasuguste puuduste üle, eriti rõhutades uuenduste kallidust. Kuid asjatundlikku abi kasutades võiks mõnigi kord võrdlemisi väikeste kuludega korraldada midagi oludekohast, mis ühtlasi oleks ka otstarbekohane.)

2. Kui palju kaupa tuleb aknale asetada ja missuguseid kaupu sünnib koos näitele asetada? Kas tuleb siin arvestada ainuüksi kauba kasutamise otstarbega või tuleb panna tähele ka näiteks kauba materjali ja teisi omadusi?

3. Missuguseid asjaolusid tuleb silmas pida igal aknanäituse korraldamise erijuhtul? (Aastaaeg jne.)

4. Mil määral võib kaupade kõrval tarvitada reklaami- ja ilustusvahendeid?

5. Kas tuleb asetada esikohale akna ilu või tähelepanuäratamise võime?

6. Missuguste väliste ja sisemiste abinõudega saavutada soovitud mõju: tähelepanu äratamist ja meeldivust? (Kontrastid, rütm ja liikumine, kooskõla, nali jne.)

7. Missuguseid rühmi ja kujundeid võib ehitada kaupadest, et nad ärataksid huvi ja ühtlasi oleksid ilusad?

8. Missugused värvid on kooskõlas teineteisega?

9. Kuidas tuleb korraldada aknavalgustust, et kaup paistaks selgesti, kuid vaatleja silmad jääksid pimestamata?

Küsimusi võiks loetella lõpmata palju.

Muidugi võivad väikekaupmehed nende küsimuste kohta vastuseid leida sellekohasest erikirjandusest, kuid see ei ole keele tõttu kättesaadav igauhele. Eestikeelist kirjandust sel alal vist ei leidu. Kaupmees sagedasti ei armastagi lugemist ja mitmel pole selleks aegagi. Pealegi: „kõik teooriad on hallid“! Sõnad jäävad tihti peale õhku kõlkuma, kui neid ei ole tugemas praktilised eeskujud. Peale selle võib ka kõige põhjalikum kirjandus sisaldada ainult põhimõtetelisi vaatekohti ja enam-vähem üldiseid nõuandeid. Kirjanduses ei ole võimalik arvesse võtta iga üksiku kaupmehe olukorda, võimalusi ja nõudeid. Seepärast oleks suusõnaline õpetus, eriti veel, kui see sünniks oma kaupluses, kõige tagajärjekam ja viljakam. Ühtlasi oleks sarnane õpetus ka kõige kergemini arusaadav ja õpitav kaupmehele ja tema teenijaskonnale. Õpetajateks on vaja oma ala täielikult tundvaid isikuid, mis küll meil on kaunis raske. Kõigest hoolimata tuleks katsuda ka ses asjas midagi ette võtta. Meie kaupmeeste organisatsioonid võiksid näiteks ühiselt välismaale saata mõne isiku aknailustamist teaduslikult ja põhjalikult õppima. Tagasi tulles jääks aknadekoraator teda saatnud organisatsioonide käsutusse ja toimiks instruktorina, sõites vajaduse järele linnadesse ja alevitesse üksikutele kaupmeestele nõu ja juhatast andma — väikese tasu eest, milline arvatavasti peagi kataks tema palga- ja sõidukulud.

Nagu kuuleme, on Kaubandus-tööstuskoda hiljuti teinud tänuväärt algatuse aknavalgustamiskursuste korraldamise näol. Kas võtaks Kaubandus-tööstuskoda ka vaateakna üldise dekoreerimise tutvustamise alal algatuse enda kätte?

„Kaup.“

Riigi tööstusettevõtete ja ärikohtade rentnikkudele omanduseks andmisega tuleb rutata.

19. detsembril esitas Kaubandus-tööstuskoja V sektsiooni esimees põllutööministrile Koja märkekirja. Märgekirjas kirjeldatakse raskusi, millistesse on sattunud riigi tööstusettevõtete, ärikohtade ja viljapuu-aedade rentnikud ja missuguseid halbu tagajärgi annab riigi ettevõtete kasutamine rendialusel nii riigile kui rentnikkudele. Selle olukorra parandamiseks peaks Koja arvata vastava maksva seaduse alusel ettevõtete eraomanduseks müümine kiiresti läbi viidama.

Härra põllutööminister lubas, niivõrra kui see on tehniliselt läbiviidav, ettevõtete müügi teostamist kiirendada ning avaldas lootust, et põllutööministeeriumil läheb korda riigi ettevõtete müük viia lõpule sama aja kestes kui asundustaludegi müük. Märgekiri sisaldab järgmist:

„Riigikogu võttis vastu 10. veebruaril 1928 „Riigi tööstusettevõtete, ärikohtade ja viljapuu-aedade omanduseks andmise seaduse“ (R. T. nr. 16 — 1928). Selle seaduse elluviimise määruised, samuti ka ettevõtete hindamistabelid, on vabariigi valitsuse poolt pandud maksma ja R. T. nr. 32 — 1929 välja kuulutatud. Neil päevil teatasid ajalehed, et põllutööministeerium on töötanud välja ettevõtete ostu-müügi-lepingu kava ja selle esitanud vabariigi valitsusele kinnitamiseks. Siis oleme veel kuulnud, et põllutööministeerium on võtnud ette riigistatud tööstuskohtade proovihindamisi. Seega on eeltööd kestnud ligikaudu kaks aastat.

Oleme korduvalt näidanud, missuguseid halbu tagajärgi annab riigistatud tööstuste kasutamine rendialusel — ta on kahjulik nii riigile kui rentnikulegi. Eriti raskeks teeb rentniku seisukorra asjaolu, et suurem hulk rentnikest ei olegi ainult tööstuse rentnikud, vaid on teatava määranani omanikud. Suuremale osale rentnikest kuulub kas tööstuse hoone, sissesead või muud päraldised.

Neid tööstusi, kus riigi päralt on ainult tööstuse- või ärikruunt, kõik muu ettevõtte varandus aga kuulub rentnikule, on palju. On palju ettevõtteid, kus rentniku omanduseks võib lugeda üle 50% tööstuse väärtusest; ei olegi võib-olla liialdus öelda, et sääraseid ettevõtteid on rohkem kui teisi. Paljud tööstused on juba teist-kolmandat põlve ühe perekonna käes, kes ettevõtte omal ajal ise üles ehitanud mõisaga sõlmitud lepingu kohaselt. Suure tõuke rentnikele oma raha mahutamiseks riigistatud ettevõtetesse andis omalt poolt

veel riigistatud ettevõtete eraomanduseks andmise seadus, sest nimetatud seaduse § 3 näeb ette, et ettevõtte tegelik kasutaja (rentnik) võib tema käes oleva tööstuse omandada enampakkumiseta, kui ettevõttele tarvilised hooned või tööstusettevõtte vajalisest sisseseadest vähemalt 35% väärtuse järele on tegeliku kasutaja (rentniku) omandus. Et vastata sellele seaduse tingimusele, on mitmed rentnikud ettevõtetesse seadnud üles uusi masinaid, ehitanud tarvilisi hooned jne., selleks kulutades oma hoiusummasid või tehes laenu.

Nõnda on see rentnikkude poolt ammuoodatud seadus, mis peab kõrvaldama väärnähtused ja raskused, mis toob kaasa rendialusel tööstusettevõtete pidamine, esialgu mõjunud kaasa selleks, et praegused rentnikud end veel enam on köitnud ettevõttega. On rendilepingut, mis aastate eest teiste töövoimaluste ja töötingimuste juures sõlmitud, praegu raske või võimatu täita, siis ei saa rentnik seda lepingut katkestada, kui ta ei taha jääda ilma oma varandusest, mille ta mahutanud ettevõttesse. Praegu peab rentnik leppima kõigega, mis leping talle paneb peale.

Oleks praegune seisukord kasulik vähemalt riigile kui rentijale, siis võiks veel kuidagi saada aru eeltööde aeglasest läbiviimisest. Kuid ka riik saab suurt kahju, sest rentnik, kes temast olenemata põhjustel on sattunud raskustesse, kes praegu tuleviku kohta on täielises teadmatuses, ei saa ega või teostada suuremaid remonte ega uuendusi. Kõige selle tagajärjel lagunevad hooned ja ettevõtete sisseseaded, nõnda et need rendilepingu lõpuks on niisuguses seisukorras, et tööstusi üldse enam tööstusena ei saa kasutada.

Riigistatud ettevõtetes peituvad suured varandused nii riigil kui rentnikelgi. Ei ole liialdus öelda, et meie kesk- ja väiketööstuse osatähtsusest kuulub umbes pool, kui mitte enam, maal asuvalle riigistatud ettevõttele. Need asjaolud kohustavad ettevõtete müügi kiiresti läbi viima, kui tahetakse hoida ära nii riigile kui ka ettevõtete rentnikele suuri kahjusid.

Eraomanduseks müümine ei kõrvalda ainult väärnähteid, mis rendialusel ettevõtete kasutamine toob kaasa, vaid ta loob praeguste rentnikele ühtlasi võimaluse saada laenu oma kinnisvara kindlustusel selleks, et seada korda ettevõtteid ja uuendada nende sisseseadeid praeguste tööolude kohaselt. Riigistatud tööstuste eraomanduseks müümise kiirele läbiviimisele sunnib ka veel see, et vabariigi valitsusel on kavatsus

kõige kiiremas korras müüa asundustalusid omanduseks ja seda teostada kolme aasta jooksul. Paljude tööstusettevõtete krundid nõuavad aga ümberplaneerimist enne müümist, sest omal ajal ei ole planeerimisel arvestatud tööstuste tarvidustega. Sagedasti on näiteks pool veskijärvest, isegi pool veskitammist planeeritud asuniku krunti. Müüb põllutöoministerium niisuguse asundustalu enne maade ümberplaneerimist, siis on tööstuskrundi ümberplaneerimine seotud võib-olla ülepääsmatute raskustega.

Asundustalude müügi läbiviimine kiires korras on hädatarviline, kuid veel tarvilisem on tööstuste eraomanduseks müümise kiire teostamine.

Tööstusettevõtete rentnikud on ettevõtlikum osa meie maarahvast. Nii mõnigi neist on oma rendiobjekti ise üles ehitanud oma hoole ja varandusega. Sealjuures ei ole nad saanud riigilt mingisuguseid soodustusi ega toetusi, vaid on pidanud maksma koormavaid makse ja sagedasti väga kõrget renti. Kui mitte mõõta kahe mõõduga, siis ei või tööstusettevõtete rentnikke asetada halvemasse seisukorda kui asunikke.

Kõike ülaltoodut arvesse võttes palub Kaubandus-tööstuskoda teha korraldust selleks, et riigi tööstusettevõtete, ärikohtade ja viljapuuaedade omanduseks andmise seadus viidaks ellu kiires korras.

Takistused kaubanduslikus läbikäimises Balti riikide vahel.

R. Berendseni kõne Balti riikide majanduskonverentsil.

Juba I Balti riikide majanduskonverentsil puudutati küsimust, kuidas kõrvaldada takistusi kaubanduslikus läbikäimises Balti riikide vahel. See küsimus ei ole üldiselt uus. Mitte üksi noorte Balti riikide majandusringkondades ei püüta neid takistusi kõrvaldada, vaid seda püüab kogu tsiviliseeritud maailm. Washingtoni konverentsil mõni aasta tagasi arutati seda küsimust; kahe aasta eest ärapeetud Stokholmi rahvusvahelise kaubanduskoja kongressil oli see küsimus kõneaineks; käesoleval aastal Amsterdamis ärapeetud rahvusvahelise kaubanduskoja kongressil samuti. Neil suurtel kongressidel on seda küsimust arutatud suures masstaabis.

Kuid minule näib, et enne, kui korda läheb kõrvaldada takistusi, mis halvavad kaubanduslikku läbikäimist suures masstaabis, tuleks need takistused kõrvaldada lähemate naaberriikide vahel. Noored Balti riigid on võimetud korraldama kaubanduslikku läbikäimist Euroopa ja Ameerika vahel, küll aga leiavad nad hea tahte juures teid ja abinõusid, kuidas lahendada kaubanduslikke vahekordi endi keskel. Ja kui praegu need takistused veel püsivad, siis on arusaadav, et majanduslikud ringkonnad, kelle huvidele need ei vasta, nende kõrvaldamiseks abinõusid peavad otsima. Ja ma usun, et kui majanduslikud ringkonnad neis küsimustes ühise keele leiavad, meie valitsused ka ei viivita endi poolt samme astumast ja oma abi pakkumast ebasoovitavate takistuste kõrvaldamiseks.

Milles peituvad need takistused?

Juba I Balti riikide majanduskonverentsil läinud aastal Riias puudutati neid terve rida,

näiteks mitteühtlane maksustamine, mitteühtlased veotariifid, sadamamaksud jne. Täna on juba tähelepanu juhitud ühele väga tähtsale asjaolule, nimelt ebaühtlasele seadusandlusele kolmes noores Balti riigis. Mina oma lühikeses ettekandes ei taha neid küsimusi enam hakata kordama. Ma piirdun ainult ühe asjaoluga, millel pole vähe tähtsust, nimelt ebaühtlaste tollitariifidega, millised on maksvusel Eestis, Lätis ja Leedus.

Tollitariifide ühtlustamisest Eesti ja Läti vahel on palju räägitud ja meie valitsuste korraldusel selle küsimuse lahendamiseks rida nõupidamisi peetud. Ei ole põhjust kahtlust avaldada, nagu ei oleks need sammud juhitud tõsisest tahtest luua kõige soodsamaid vahekordi kaubanduslikuks läbikäimiseks, aga sealjuures ei saa ka jätta konstateerimata, et meie kõige selle juures kuigi kaugele ei ole jõudnud. Milles siin edu takistavad põhjused peituvad, seda ei hakka meie siin uurima, samuti ka mitte kedagi süüdistama. Võib-olla on meie majanduslikud ringkonnad ise oma loiduses selles süüdi. Omal ajal seati üles ilusad kavad Eesti-Läti tolliuniooni teostamiseks, sõlmiti sellekohane leping. Nüüd aga oleme tunnustajaiks, et eeltööd selleks ei edene, ning ajakirjandus teeb etteheiteid kord ühele, kord teisele poolele. Leeduga ei ole Eestil veel isegi kaubalepingut sõlmitud, milline asjaolu mitte kaua aega tagasi nende riikide vahel isegi „tollisõja“ pidi esile kutsuma. Jumalale tänu, mõlemate maade valitsustel läks siiski korda seda ära hoida. Aga tollide korraldamises käime igatüki ise rada. Kuid just need

niigi väga erinevad tollitariifid on suurimaks takistuseks normaalsele kaubanduslikule läbikäimisele.

Ma usun, et meil kõigil on väga hästi selge, et sugugi kerge ei ole seda küsimust lahendada, nii et mõlemad pooled oleksid rahul. Iga riik püüab, ja see on tema kohus, oma rahvuslikku tööstust kaitsta ja temale soodsamaid tegutsemisvõimalusi luua. Samuti on selge, et teise riigi tööstussaaduste sissevedu teinekord oma tööstust võib halvata. Selles peitub kahtlemata üks põhjustest, miks küsimuse lahendamine nii libedalt pole läinud kui seda vahest esialgu arvati. Seda ühelt poolt. Aga teiselt poolt ei saa jätta märkimata, et liialt erinevad tollitariifid naaberriikide vahel toovad endaga kaasa rea halbu nähteid, millised pole kahjulikud üksi korralikule kaubandusele, vaid mille all kannatab ka fiskus ja kogu rahvamajandus.

Ühest küljest edendavad liialt erinevad tollitariifid salakaubitsemist. Eestis, kus siidi toll kuni Prantsuse kaubalepingu revideerimiseni eriti kõrge oli, oli harilikuks nähteks, et siidriiet, valmisriiet ja sukki suurel määral salakaubana sisse veeti maadest, kus nende saaduste toll oli odavam. Selle all kannatasid ja kannatavad Eestis veel praegu korralikud kaupmehed, kes ausal teel oma kaupu ostavad. Aga kaotaja oli sealjuures ka fiskus, kes kõrget tolli püüdes selle juures väga palju tollist kaotas. Sel ajal, kui Eestis apelsinide peal oli keelutoll, oli harilikuks nähteks, et apelsine Lätist salakaubana sisse toodi. Kui aga Eestis apelsinide toll täiesti kaotati, olime jällegi tunnistajaks, et Eestis Valgast salakaubana apelsine Lähti viidi. See on väike näide, kuidas liialt erinevad tollid korralikku kaubandust halvavad ja salakaubitsemist edendavad.

On üldine ja majandusringkondades ammu tunnustatud põhimõte, et tollid olgu normaalsed ja püsivad. Selles suhtes on aga meil suuri patustamisi ette tulnud. 14. sept. s. a. tõsteti Ees-

tis ühe osa tekstiil- ja nahkkaupade pealt tollitariife keskmiselt 100%. Siinkohal pole vaja rääkida sellest, millist ärevust säärane tollide tõstmine kohalikus kaupmeeskonnas esile kutsus, aga selle mõju ulatus ka kaugemale. Näitena toon asjaolu, et mitmetel Eesti saapakaupneestel olid saapad Riias tellitud; kõrgendatud tolli juures, mis telegraafiteel maksma pandi, ei saanud nad neid saapaid vastu võtta. Tuli tellimised annulleerida. Et säärased vahejuhtumid Riia töösturite hulgas head meeolevu ei valmistanud, seda ei pruugi mul siin kohal hakata seletama.

Illustratsiooniks, kuivõrra maksvuselt olevad tollitariifid Eestis, Lätis ja Leedus üksteisest erinevad, toon veel ette järgmised näited:

Praegu on Eestis tollitariifide läbivaatamine teoksil. Vististi on see ka Lätis. Sel korral on küll põhjust soovi avaldada, et mõlemate maade valitsused ja seadusandlikud asutused ei läheks välja mitte üksnes kohalikkudest kitsastest huvidest, vaid püüaksid nii palju kui see vähegi on võimalik viia läbi tollide ühtlustamist. Sama soov on maksev ka Leedu kohta.

Meil, majandustegelastel, tuleb asjadele lahaste silmadega vaadata. Meie ideaal on majanduslik unioon kõigi kolme Balti riigi vahel, aga vististi nõuab see pikemat aega ja põhjalikumat ettevalmistust. Kuid ka vahepeal peame püüdma kätte võita, mis võimalik. Tollitariifide ühtlustamine, niipalju kui see täielise unioonita on võimalik, oleks suur samm edasi. Kui käesoleval aastal Genfis Rahvasteliidu poolt soovi avaldati, et vähemalt üheks aastaks tollirahu riikide vahel maksma pandaks, siis peaks seda rohkem noorte Balti riikide soov ja püüe olema algust teha selleks, et tollirahu meil oleks püsiv. Meie kõik püüame oma kaubandust arendada kõigil turgudel, kuid esimeseks püüdeks peab olema takistused kaotada meie endi turgude vahel. Minu arvates ei ole Balti riikide majanduslikuks eduks soovitav, et meie endi va-

ÕNNERIKAST UUT AASTAT

soovivad oma luigejaile

«Kaubandus-tööstuskoja Teataja»
toimetuse ja talituse.

hele ehitame Hiina müüri, vaid see, et meie ka need müürid, mis veel on jäänud püsima, kõrvaldame ja tõkkeid, mis läbikäimist takistavad, maha kisume. Kui meie, majanduslikud ring-

konnad, ise selles suunas töötame, siis, loodan, leiavad ka meie ametlikud diplomaadid teid ja lahendusviise, kuidas sellele kõigele ametlikku kaju anda.

Eesti kaubalepingud.

Kuni 15. septembrini 1928. a., millisest ajast peale meil tolli põhitariifi asemel pandi maksma maksimaal- ja minimaal-tariifid, oli Eesti sõlminud kaubalepingud järgmiste riikidega: Soome, Prantsusmaaga, Ungariga, Rootsiga, Daaniga, Islandiga, Hollandiga, Norraga, Helveetia, Põhja-Ameerika Ühendriikidega, Suurbritanniaga, Tšehhoslovakkia, Belgia, Greeka, Poolaga, Bulgaariaga, Lätiga ja Jugoslaaviaga. Siia kuulub ka veel rahuleping Nõukogude Venega, milles ette nähtud minimaalsed tariifimäärad. Kõik need lepingud sisaldavad tollitariifide mõttes enamsoodustuse klausli. Maksimaaltollide maksimahakkamise tähtaeg lükkati edasi vabariigi valitsuse poolt tollisõja ärarohkimiseks 1. jaan. peale 1929. a. Selle tähtajani sõlmiti kaubalepingud ka Saksamaa ja Austria. Mõlemad lepingud sisaldavad enamsoodustuse klausli, kusjuures esimeses nendest on fikseeritud eritollid Saksamaa kaupadele (portselaan-kaubad, naelad, noad-kahvlid, manguasjad) ja Eesti kaupadele (kilu- ja heeringakonservid). 1929. a. märtsikuus revideeriti 1922. a. Prantsusmaaga sõlmitud kaubaleping. Selles uues lepingus fikseeriti terve rida kaupu, mis ekspordeerimisel Prantsusmaale kuuluvad sealsete minimaal-tollitariifide alla. Samuti on ka lepingus fikseeritud Prantsuse kaupade sisseveos Eestisse ettenähtud erilised tollitariifid. Neid soodustusi kasutavad järgmised Prantsuse kaubad: mitmesugused võrtsid, konjak, veinid,

kalakaubad, peegliklaas, kummiartiklid, arstirohud, mitmesugused kosmeetika ained, masinad, automobiilid, aeroplaanid, siidkaup, villased ja puuvillased asjad jne. Eesti seevastu kasutab soodustusi Prantsusmaale ekspordeerimisel puukauba, puumassi ja tselluloosi, õlide, kartulitärklise ja vineerkaupade pealt. See leping omab suure tähtsuse ses mõttes, et Eesti poolt antud soodustused nende kaupade suhtes laienevad ka teiste riikide peale, kellega Eesti on sõlminud kaubalepingud enamsoodustuse alusel.

1929. a. juulikuus täiendati kaubalepingut Poolaga, võttes sellesse sisse Vene klausli täies ulatuses ja teatavad kergendused päritolutunnistuste asjus. 1929. a. aprillis uuendati täielise vastastikuse enamsoodustuse alusel kaubaleping Ungariga. 1929. a. 17. mail sõlmiti kaubaleping Nõukogude Vabariikide Liiduga, mis on samuti seatud kokku enamsoodustuse põhimõttele. See leping omab erilise tähtsuse ses mõttes, et temas on Nõukogude Liidu kaubandus-esinduse õigused ja kohustused täpselt kindlaks määratud. 14. sept. 1929. a. õeldi Türgi poolt üles 1928. a. sõlmitud kaubaleping ja vahepeal on Türgiga sõlmitud juba uus leping enamsoodustuse alusel. Samal ajal on sõlmitud ka 1929. a. augustis Eesti-Portugali kaubaleping. Euroopa riikidest puuduvad Eestil seni kaubalepingud Leeduga, Rumeeniaga, Albaaniaga ja Hispaaniaga.

Saksa ja Daani kindlustusseltside jääklaudid ning meie laevasõidu ja kaubanduse huvid.

Ins. E. Masik.

Teatavasti pandi Saksa kindlustusseltside keskseltsi poolt maksta Baltimere talviseks sõiduks jääklaudid, mis Tallinna ja Paldiski sadamate suhtes tunnistati kõikide Eesti majandusringkondade poolt ebaõigeteks ja rasketeks (V. „Kaub.-tööst.-koja Teataja“ nr. 8 — 1927.).

Kohe selle klausli teatavaks saamisel esinesid Eesti majandusringkonnad Kaub.-tööstuskoja kaudu vastava põhjendatud protestiga, missugu-

ne protest toetust leidis ka Stettiini ja Hamburgi laevasõidu- ja kaubandusringkondades.

Võis arvata, et järgnevatel jääklauditest tehtud ülekohus likvideeritakse, milleks olid teatavad kaudsed lubadusedki olemas.

Kuid nüüd on Hamburgi kindlustusseltside keskseltsi poolt, pärast suuri kaotusi 1928./29. a. „polaartalvel“, pandud maksuma uued jääklaudid (akt 1929), mis esiteks on palju raskemad kui

endised ja teiseks ka Tallinna suhtes mingisugust parandust ei too.

Kuna need jääklaudid on kaubanduslikule liikumisele meie sadamate kaudu suure tähtsusega, siis toome allpool lühikese kokkuvõtte ja võrdluse 1926. a. klausliga.

Üldiseks uudiseks osutub see, et talvine lisavastutus pannakse maksma kogu Baltimere tarvis Lindesnäs/Hanstholmi joo-

neni ja Kieli kanalis. Enne aga oli ta üldiselt maksev vaid põhjapool joont Lyserort-Sandhamn (Stokholm).

Teiseks uudiseks tuleb juure erijääkindlustustega laevadele preemia vähendamine ja nõrkadele laevadele — suurendamine.

Toome järgnevas tabelis võrdluse uue ja vana jääklaudi nõudmiste kohta.

Sõidurajoon	Laevad E+ märgiga radio vastuv. apar		Laevad E märgiga, radio vastuv. apar.		Ilma E märgita laevad		Lisapreemia periood	
	1929. a. klausel	1926. a. klausel	1929. a.	1926. a.	1929	1926	1929	1926
Üldine nõue (kindlustusvõtja peab ise kandma iga jäät läbi tekkinud kahju pealt igas rajoomis)	Rmk. 2.50 br. reg. tn.	10% kinnitatud summast	1) Laevades alla 950 br. reg. tn. Rmk. 3.75 üle 950 tn. Rmk. 2.50 2) 10% kahju summast		1) Sama kui eelmise grupp			Igal jääkahju juhul
1. Sandhamn/Lyserort, Gefle/Abo, Helsingi/Tallinn	$\frac{1}{16}, \frac{1}{8}$	—	$\frac{1}{8}, \frac{1}{4}$	"	"	$\frac{1}{2}, 1$	$\frac{1}{4}, \frac{1}{2}$	1./I—31./III
2. Gefle/Abo — Örsköldsvik/Vasa Helsingi/Tallinn — Viiburi/Narva	$\frac{1}{8}, \frac{1}{4}$	Ei olnud ette nähtud	$\frac{1}{4}, \frac{1}{2}$	"	Ei kindlustata üldise		Ei kindlustata üldise	15./XII—15./IV
3. Põhjapool Örsköldsvik/Vasa	$\frac{1}{8}, \frac{1}{4}$		$\frac{1}{4}, \frac{1}{2}$	"	"			1./XII—15./IV
4. Idapool Viiburi/Narva	1) $\frac{1}{8}, \frac{1}{4}$ 2) $\frac{3}{16}, \frac{3}{8}$	Ei olnud ette nähtud	$\frac{1}{4}, \frac{1}{2}$ $\frac{3}{8}, \frac{3}{4}$	"	Ei kindlustata üldise		Ei kindlustata üldise	1./XI—31./XII 31./XII—15./IV

Siit näeme, et ilma jääkindlustusteta laevade suhtes on uued jääklaudid mitu korda raskemad eelmistest. Lisapreemia on tõstetud kahekordseks ning peale selle peab laeva omanik endise 10% omariisiko asemel võtma enda kanda kindla fiksumi 2.50—3.75 Rmk./br. reg.-tn. pealt ja lisaks sellele veel 33½% kahjust. Näiteks 900 br.-registertonnine laev, mis näiteks maksab 100 kr./br.-reg.-tn. pealt, peaks iga sisse- + väljasõidu eest Tallinna maksma lisapreemiat 900 kr. Kui see laev aga saaks kahju jää läbi 10.000 kr., siis peaks ta ise kandma: 1) kindla fiksumi $3.75 \times 900 = 3.375$ kr., 2) järelejäävast osast 33½% = 2.210 kr. Kokku tuleks endal kanda 5.585 kr., s. o. tervelt 56%. Seniste tingimuste järele aga oli endal kanda ainult 1000 kr. ja lisapreemia oli ainult 450 kr.

Selle tagajärjeks on, et 1. I — 31. III peavad laevad Tallinna sadamasse sõitma kas oma riisikol jäävigastuste suhtes või sõidud seisma panema või kõik lisakohustused veeretama prahi peale, mis muidugi tõstab prahi hinda.

Ka E märgiga laevade suhtes on tingimused vähe raskemad. Preemiat ei ole küll tõstetud, kuid juure on tulnud kindel omariisiko fiksum 3.75—2.50 Rmk./br.-reg.-tn. Kuidas see mõjub kinnitusele, seda selgitab eeltoodud näide.

Seevastu on suurendatud jääkindlustusega E + märgiga laevades tingimused kergendatud, vähendades lisapreemiaid poole võrra ja 10% omariisiko asemele võttes 2.50 Rmk./br.-reg.-tn., mis teeb välja umbes 200 Rmk./br.-reg.-tn. laeva hinna juures 1,25% laeva väärtusest.

Olgu siin tähendatud, et E + märgiga laevades nõutakse Saksa Lloyd'i järele lisaks E märgiga laevadele jääkindlustuse viimist laeva ninas kuni selle kohani, kust hakkab laeva paralleelosa, s. o. umb. 50—75% kaugemale tahapoole kui E märgiga laevades (umb. $\frac{1}{5}$ — $\frac{1}{4}$ laeva pikkusest).

See näitab, kui võrra raske on tulevikus võistlus vähema jääkindlustustega laevadel võrreldes kindlustatud laevadega, sest isegi võrdlemisi vähe kindlustatud E + laevade lisapreemia on tervelt 8 korda madalam kindlustamata laeva omast, rääkimata lisaks tulevast omariisiko osast.

Nagu edasi tabel näitab, on jääriisiko ja jäävältuse suhtes jällegi täielikult ühtlustatud Tallinn kõigi Riia lahe sadamatega ja Soome sadamatega Helsingist Aboni ning Rootsi sadamatega kuni Gefleni. Seevastu tuleb Tallinna ja Paldiski nimel kõige valjemalt

protesteerida põhjustel, mis on ligemalt toodud „K.-t.-koja Teatajas“ nr. 8, 1927. a.

Huvitav on nimetada, et ka vastavad Saksa organisatsioonid, kes on huvitatud laevasõidust ja kaubanduslikust läbikäimisest Tallinnaga, on nende uute klauslite ja ka nimetatud ülekohtu vastu protesteerinud, kuid tagajärjeta. Selleks avaldas muidugi oma mõju läinud „polaartalv“. Kuid Saksa kindlustusseltsidel on vististi küll teada, et läinud talvel olid jäätakistused ja jäävigastused lõuna- ja läänepoolsetes Baltimere sadamates ja vetes suuremad kui Tallinna farvateritel. (Vaata „K.-t.-k. Teataja“ nr. 16, 1929 a.) See näitab, kuivõrd ebaõiged üksikute sadamate vastu on need uued jääklauslid.

Huvitav on nimetada, et samal ajal on ka Daani kindlustusseltside poolt kokkuleppel Daani reederitega pandud maksma uus jääklausel, mille tingimused näivad olevat palju õiglasemad ja kergemad. Need on kokkuvõetult järgmised:

1) Partikulaar-kahjutasu arvestamisel, mis on tekkinud jää läbi sõiduvetes seespool Skagen-Lindesnäsi, Kieli kanal kaasa arvates, peab omanik kandma 25% (peale täielise kaotuse). Kuid kogu talve kohta ei tohi sama laeva peale omaniku riisiko tõusta üle:

Laevades	0—150 br-reg.-tn.	Kr. 750.—	
„	151—300	„	5.— per. br-reg.-tn.
„	301—600	„	4.— „ „
„	601—900	„	3.50 „ „
„	900—1250	„	3.25 „ „
j.n.e. kuni üle	6500	„	1.75 „ „

Kuid laevades 0—10 aastani vähendatakse see summa 10% ja laevades üle 20 a. suurendatakse 10% võrra.

Peale selle makstakse järgmistel aegadel ja rajoonides järgmisi lisapreemiaid:

1) Stokholm/Lyserort — Helsingi/Tallinn, Hernösand/Kristinestad 15. jaan. — 31. märts-

sini — lisatakse kaskotaksile juure 0.80 kr. br-reg.-tn.

2) a) Hernösand/Kristinestad — Örnskjöldsvik/Vasa; b) Tallinn/Helsingi — Narva/Viiborg 15. dets. — 15. apr. ja põhjapool a) rajooni 1. dets. — 15. apr. ja idapool b) rajooni 1. dets. — 31. dets. + 1.20 kr. br-reg.-tn.

3) Idapool Narva/Viiborg 1. jaan. — 15. apr. + 1.60 kr. br-reg.-tn.

Jääkindlustatud laevades võib lisapreemiat vähendada kuni 25% võrra.

Lisapreemia arvestatakse sõidu eest sinna ja tagasi. Näiteks ülaltoodud 900 br-reg.-tn. laev peaks maksma lisapreemiat edasi-tagasi reisilt Tallinna 720 kr. 10.000 kr. Kahjust peaks ta aga ise kandma vaid 2.500 kr. Ka ei mõju Daani reeglite järele jääkindlustus säärasel suurel määral kui Saksa reeglites. See näib olevat omakohast põhjendatud, arvesse võttes jäävigastusi liikuvast jääs, kus väga vähe mõju avaldab, kas laev on ninas umb. 1/7 või 1/5 laeva pikkuses kindlustatud, nagu nõuavad E või E + reeglid, või mitte, sest raskemad jäävigastused tekivad harilikult kogu laeva pikkuses.

Ka Daani kindlustusseltsid ei ole arvesse võtnud Tallinna ja Paldiski soodustatud seisukohta võrreldes teiste 1. rajooni kohtadega, mida tuleb tõsiselt hukka mõista ja kahjatseda. Ainuke, milles vastu on tulnud, on lisapreemiate arvestamine alates 15. jaanuarist. Kuid on selge, et 15. jaan. — 15. veebr. näiteks ei ole keskmised jääriskused Tallinna ja paljudes selle rajooni sadamates sugugi võrdsed.

Eeltoodud põhjustel peavad Eesti majandusringkonnad kõige kindlamalt protesteerima säärase ebaõigete jääklauslite vastu, nõudes kindlasti lisapreemiate arvestamisel soodustatud seisukoha arvesse võtmist, mis on Tallinnal või Paldiskil võrreldes paljude teiste I rajooni sadamatega.

Veel kartulite väljaveo asjus Ameerikasse.

(Eesti peakonsuli kiri.)

1923. a. alul selgitas sinne konsulaat Eesti kartuli sisseveo võimalusi Ühisriikidesse, kuid kartuli haiguste siia sissetoomise kartusel jäi see küsimus seekord lahtiseks. 1927. a. alul pööras põllutöoministeerium välisministeeriumi kaudu analoogilise ettepanekuga uuesti sinne peakonsulaadi poole. Pärast rohkem kui kaheaastast kirjjavahetust Washington'iga, nende uurimiste ja kaalumiste järeldusena sai peakonsulaat 16. augustil s. a. riigi departemangult

Ühisriikide põllutöödepartemangu kirja teatega, et Eesti kartul on vabaks haigustest leitud ja siia sisseveoks lubatud. Et Eesti kartuli Ühisriikidesse sisseveo loa jaatav otsustamine meie arvates Eestile õige olulise tähtsusega peaks olema, siis saatsime selle, ühes kartulite Ühisriikidesse sisseveo määrustega, siit samal päeval välisministeeriumile edasi. Arvestades lõikuse väljavaadetega, missugused on halvad siin ja head Eestis, asusime samal ajal informatsiooni

kogumisele kartulituru seisukorra üle siin, mis-
sugused andmed siit 18. septembril vastavatele
asutustele Eestisse ära saatsime.

Et hea kartulisaagi lootustega arvatavasti
Eesti kartul sel aastal välisturgu vajab, püü-
dime oma poolt siin leida firmasid, kes meie
kartulite vastu huvi tunneksid. Varustasime siin-
seid kartulite importööre meie firmade nimede-
ga, kes kartuleid välja veavad, meie määrustega
kartulite väljaveo kohta ning uldiste andmetega
saagi suuruse, kartulite liikide ja teiste oluliste,
asjaga seotud küsimuste üle. Käesolev sügis
osutuski eriti südasaks püüetele meie kartuli
saatmiseks siinsele turule, kuna sinne saak õige
halb oli ja kartulite hinnad võrdlemisi kõrgel
püsivad ja loodetavasti kõrgeteks ka jäävad
veel mõneks ajaks.

Turu lähem selgitamine tõi esile aga mõnin-
gaid asjaolusid, mis takistavad meie kartuli
hoogsat siia saatmist, ehk küll kõik kalkulatsioo-
nid praeguse tollimäära juures (50 c 100 ingl.
n. pealt) selle äri tululikkusesse panevad veendu-
ma. Suurema takistusena paistavad olevat fi-
nantseerimise raskused. Nagu ühelt siinselt
ärimehelt kuulsime, olid meie eksportoõrid
valmis kartuleid välja saatma ainult kogu telli-
mishinna ettetasumisel Tallinnas, missugune
nõudmine siinseid kitsendavaid määrusi selle
kauba kohta ja kauba iseloomu arvesse võttes
osalt ehk ka õigustatuna tundub. Teisest kül-
jest aga ei ole siinsed kartulikaupmehed sarnas-
test kaubapakkumistest sugugi huvitatud, kus
sarnane maksmisviis tingimuseks on seatud.
Just vastandina meie äri nõudmistele, ja tingi-
tud samadest põhjustest, on kuulda ühel häälel
kõikidelt kartulikaupmeestelt, kellega oleme läbi
rääkinud, et nemad meie kartulitest on huvita-
tud ainult tingimusel, kui kogu tellimishind alles
siin, pärast kauba ülevaatust, tasutakse, või

kaup nendele komisjoni peale müüa saadetakse.
Lisaks eelnimetatud põhjustele on eriline ette-
vaatus kartulite vastu riigist, kust varem ühtki
saadetist siia veel tehtud ei ole, täitsa arusaad-
dav ja isegi ehk rohkem õigustatuna tunduv kui
meie eksportööride nõudmine.

Seisukorrast saaks üle, kui leiduks vahepeal-
ne ettevõtja, kes tehinguid finantseeriks, tuues
kartuleid oma arvel siia, kus need praeguse turu
konjunktuuri juures otsekohe turgu leiaksid,
kui kaup sisseveo määrustele vastab ja nõutud
kvaliteedi kõrgusel seisab. Nähtavasti peab et-
tevõtja sama hästi meie kartuleid kui ka siinset
turgu tundma, mis just sarnase vahetalitaja
leidmise raskeks teeb.

Teataval määral annab lootust raskustest
ülesaamiseks ühe firma otsus saata oma arvel
siinsele ärimehele, kellest eelpool on juttu, väik-
sem proovisaadetis (vist 10 tonni) kartuleid,
nähtavasti peaaegselt selleks, et kõrvaldada
kahtlused kartuli sisseveo nõudmiste suhtes (kar-
tulihaiigused) ja selgitada meie kartuli vastavust
siinse tarvitaja nõuetele.

Samuti suudab ehk mingisuguse kokkuleppe
saavutada mõne meie eksportööriga keegi teine
siinne ärimees, Mr. Paul Keller-Block, kes
meie poolt asja üle igakülgsest informeerituna
niivõrra äritegemise võimaluses veendus, et siit
24. okt. Eesti poole välja sõitis. Ehk küll tä-
hendatud ärimees varem kartulitega kaubelnud ei
ole, on temal, nagu meie usaldusväärsest allikast
kuulsime, mitmeaastased kogemused puurviljaga
kauplemisses Saksamaal ja Skandinaavia riiki-
dega. Kõikide tarviliste andmete saamiseks
meie kaupade ekspordi asjus soovitasime Mr.
Keller-Block'i kohapeal majandusministeeriumi
kaubandusosakonna poole pöörduda.

V. Mutt,
peakonsul.

«Kaubandus-tööstuskoja Teataja»

ja teiste Eestis ilmuvate tähtsamate
ajakirjade ja ajalehtede tellimisi ja kuulutusi
võtab vastu K.-Ü. „RAHVAÜLIKOOI“ raamatukauplus
Tallinnas, Harju tän. 48, omas majas.

Kaubandus-tööstuskoja Teataja kirjavahetus.

Kuna toimetusele tuleb sageli järelepärimisi väga mitmesuguste küsimuste kohta, millele kaupmehed või töösturid sooviksid saada kirjalikke vastuseid, siis hakkame uuest aastast peale neid vastuseid, millel ei puudu üldine tähtsus, avaldama meie ajakirja kirjavahetuse osas. Vastused küsimustele antakse alati vastavate eriteadlaste poolt ja võimalikult täieliselt.

Petrooleumi kaupluses pidamise normi kohta.

Küsimus:

Minul on maal kauplus. Kauplen talurahva-kaupadega, muuseas ka petrooleumiga. Politsei ei luba aga üle kahe vaadi petrooleumi kaupluses pidada. Minu kauplus asub 30 versta lähemast raudteejaamast; petrooleumist on maal nõudmine suur, kuna seda tarvitatakse jõumasinate ja mootorite kütmiseks. Politsei põhjendab oma keeldu mingisuguse sundmäärusega. Palun teatada, kellel on õigus seesugust sundmäärust anda ja millise seaduse alusel? **Maakaupmees.**

Vastus:

1893. a. antud tööstusseaduse § 258 lisa III p. 29 (1906. a. täiendus) näeb ette, et põletisõlide müügi kohta annavad täiendavaid määrusi linnades — linnavalitsused, maakondades — politseivalitsused, praegusel korral maavalitsused. Sama seaduse § 258 lisa III p. 30 järele on lubatud harilikudes kauplustes, millised kauplevad väike-müügil, hoida põletisõlised mitte üle 15 puuda. Kui aga kaupluse juure on ehitatud mainitud õlide hoidmiseks eriline ruum, kivist, võlvitud laega ja vähemalt 3 sülda eemal teistest ehitustest, siis lubab seadus hoida säärases hoiuruumis mitte rohkem kui 120 puuda põletisõli.

R. B.

Äritunnistustest metsatööstuses.

Küsimused:

1. Kas kuulub metsalangi ostmine tööstusliku või kaubandusliku äritunnistuse lunastamisele sel korral, kui metsasaadusi ümber ei töötata, näiteks palke plankudeks ei saeta jne?

2. Kas loetakse metsalangi kasutamine tööstuslikuks või kaubanduslikuks ettevõtteks, kui metsa ülestöötamine (metsa maharaiumine) antakse töövõttena (hankena) kolmandale isikule, aga saaduste müük sünnib omaniku poolt (samuti valmismaterjaliks valmistamata)?

3. Kui esimeste küsimuste järele ettevõtte osutub tööstuslikuks, siis: kas tööstuslik äritunnistus tuleb lunastada teatud piirkonna kohta (nagu metskond) vastavalt selles järgus, kui

suure summa eest seal piirkonnas metsa on ostetud, või iga metsa ostulepingu kohta eraldi?

4. Kas 1929. a. äritunnistuse hinnata pikendamise 1930. a. peale lubab ostjale sama äritunnistusega 1930. a. ostetud metsa samas piirkonnas ümber töötada?

Metsakaupmees.

Vastused:

1. Metsalangi kasutamine (raiumine jne.), kui metsasaadusi kohapeal ümber ei töötata, on maksva ärimaksu seaduse alusel kaubanduslik ettevõtte ja selle kohta tuleb lunastada kaubanduslik äritunnistus.

2. Metsalangi ostmine ülestöötamiseks on kaubanduslik ettevõtte, ükskõik kas toimetab ostja ülestöötamist ise või annab selle hankena kolmandale isikule. Siinjuures tuleb aga panna tähele järgmist:

Metsalangi ostja peab lunastama kaubandusliku äritunnistuse langi ülestöötamiseks; isik, kes hankena selle ülestöötamise võtab endale, peab lunastama äritunnistuse vastava hanke peale. Mõlemad kuuluvad ka lisaärimaksu (puhaskasumaksu) alla.

3. I ja II küsimuses oleme jõudnud selgusele, et käesoleval korral on tegemist kaubandusliku ettevõttega ja kaubanduslike äritunnistustega. Kuid ka kaubanduslikud äritunnistused tulevad lunastada iga üksiku raielangu kohta. Võiks tekkida küsimus, mis suguses järgus need äritunnistused lunastada? Sellele annab vastuse ärimaksuseaduse § 449 lisa III järk p. 2, mille järele III järgu äritunnistusega on lubatud ülesost kuni 50.000 kroonini; hanked 500—25.000 kroonini kuuluvad ka III järgu äritunnistuse lunastamisele.

4. Ärimaksuseaduse § 480 (1928. a.) alusel antakse metsatööstuse ettevõtetele, mis ei ole suutnud lõpetada metsa ülestöötamist aasta lõpuks, milleks äritunnistus lunastatud, hinnata äritunnistus ettevõtte lõpetamiseks. Uued metsalankide ostud kuuluvad aga uute äritunnistuste lunastamisele, ükskõik kas need asuvad endises piirkonnas või mujal.

R. Berendsen.

Kaubandus-tööstuskoja teateid.

Laevade ostmiseks uut krediiti ei anta.

Teatavasti esinesid Kaubandus-tööstuskoja ja laevasõidu ringkonnad majandus- ja teedeministeeriumis märgukirjadega, et praegune valitsus avaks Pikalaenu Pangas laevasõidu alal uue krediidi kuni 600.000 kr. ulatuses, kuna eelmise valitsuse poolt avatud krediit on läbi.

Uue krediidita oleks raske loota kaubalaevastiku kasvamist suuremate laevade alal. Majandusministeerium on aga krediidi suhtes asunud eitavale seisukohale, vaatamata sellele, et teised asutused seda krediiti väga pooldavad. Tagajärjeks on kahtlemata laevade juurekasvu seismajäämine, mis eriti praegu on soovimatu, kuna see tähendaks 1929./30. a. ostuaja möödalaskmist. Nii jääks meie kaubalaevastiku arendamine veelgi maha naabritest, näiteks Lätist, kus tänavu üksi üle 40.000 tn. laevu juure soetati, s. o. viis korda rohkem kui meil, ning kaubalaevastik on juba 3 korda suurem meie omast. Peaks siiski lootma, et uue esitise peale teedeministeeriumi kaudu tuleb jaatav otsus.

Kaubandus-tööstuskojas arutusel Saksa ja Daani uute jääklaasite küsimus.

Esmaspäeval, 16. detsembril, oli Kaubandus-tööstuskojas kaubanduse, tööstuse, laevasõidu ja kinnitusseltside esindajate koosolek, et võtta seisukoht uute Saksa ja Daani jääklaasite kohta. Ligemalt klauslitega tutvudes tuli koosolek ühemeelsele otsusele, et Tallinna ja Paldiski suhtes klauslid on täiesti ülekohtused, kuna need sadamad on jääraskuse suhtes tehtud võrdseteks sadamatega Riia lahes ja Soome sadamatega Helsingist Turuni.

Koosolek otsustas esineda Kaubandus-tööstuskoja kaudu protestiga viimase määruse vastu, mis juures protest saata edasi vastavatele Saksa ja Daani keskseltsidele.

Balti riikide majanduskonverentsi Eesti rahvusühenda koosolek.

17. skp. pidas Balti riikide kaubanduse ja tööstuse esindajate konverentsi Eesti rahvusühenda Kaubandus-tööstuskojas oma koosoleku.

Rahvusühenda esimeheks valiti uuesti hr. Joakim Puhk ja sekretäriks hr. V. Grohmann.

Peale selle moodustati rahvusühenda büroo, kuhu kuuluvad järgmised isikud:

Kaubandus-tööstuskoja poolt Koja juhatuse esimees hr. L. Sepp,

Vabrikantide Ühisuse poolt hr. K. Mauritz, Tallinna Kaupmeeste Seltsi poolt hr. A.

Miller,

Börsikomitee poolt hr. I. Tannebaum.

Pankade nõukogu esindajatele jäeti üks büroo-liikme koht vabaks.

Detsembrikuu esimesel poolel registreeritud uued firmad.

1. Julius Aal, Nõmmel, toiduainetekauplus.
2. Egon Eichfuss, Tartus, kaupade väljapakumine.
3. Karl Feldmann, „Modern“, Tallinnas, kosmeetika- ja parfümeeria-laboratoorium.
4. Erik Freymann, „Elektra“, Tallinnas, elektrotehnika-büroo.
5. Robert Jacobson, „Tee-import“, Tallinnas, teepakkimine.
6. Johannes Kuusk, Tartus, toiduainetekauplus.
7. Voldemar Lehtmets, Tallinnas, bensiini-jaam.
8. Ramon Malmberg, Kolga v., koloniaalkauplus.
9. Oskar Needo, Kasaritsa v., väikekauplus.
10. Jaan Nihver, Küti v., pagaritööstus.
11. Pentinen ja Ko, Märjamaa al., saeveski, usaldusühing, täisosanik Andreas Pentinen.
12. Alfred Reinbach, Pornuse v., metsatööstus.
13. Hans Siitan, Orajõe v., talurahvakauplus.
14. Moisei H. Strasch, Tallinnas, rohu-, värvi- ja tapeedikauplus.
15. Eduard Teetlaus, Püssi v., metsatööstus.
16. Oskar Tiibus, Pärnus, õllekauplus.
17. Vladimir Tschemerenky-Redtschenkoy, Tallinnas, õllepoold.
18. Nikolai Travkin, Laura v., teemaja.
19. Jaan Varik, Kastre-Võnnu v., tarbeainetekauplus.
20. August Varunof, Veriora v., segakauplus.

21. Jaan Veide, Orajõe v., talurahva-kauplus.
22. Johannes Veinberg, Tallinnas, toiduainete-kauplus.
23. Karl Veisver, Võrus, liha- ja vorstikauplus.
24. Marie Vend, Torma v., vürtsikauplus.
25. Bruno Vender, Tartus, pudukauplus.
26. Oskar Vestel, Saadjärve v., sega-kauplus.
27. Jaan Villberg, Tallinnas, põletispuudemüük.
28. Rudolf Vähi, Nõmmel, segakauplus.
29. Otto Zimmermann, Keeni v., metsatööstus.

Detsembrikuu esimesel poolel tegevuse lõpetanud firmad.

1. Helene Aron, Tallinnas, toiduainete-kauplus.
2. Jakob Jürison, „Timber export“, Tallinnas, metsatööstus ja -eksport.
3. Marta Laasberg, Nõmmel, toiduainete-kauplus.
4. Hugo Pettai, Tartus, piimapood.
5. Jaak Rummel, Tartus, toiduainete- ja piima-kauplus.
6. Robert Virk, Tallinnas, toiduainete-kauplus.

Abieluvaranduse lahutamise lepingud.

Varanduse lahutajate nimed	Mis ajast	Riigi Teat. lisa nr. nr.	Elukoht
Rubinstein, Libet Simoni p. ja tema abikaasa Schifra Simoni t.	2. VIII. 29.	R. T. L. nr 70 6. IX. 29.	Tallinn, S. Tartu m. 43-a.
Tonat, Karl ja tema abikaasa Leena	9. VIII. 29.	„	1) S. Ameerika t. 21. 2) Vabriku t. 17-b.
Lillestern, Georg ja tema abikaasa Alide .	16. VIII. 29.	„	Tallinn, Liiva, Raudalu m. 7.
Margus, Peeter Tooma p. ja tema abikaasa Selma Aleksandri t.	19. III. 29.	„	Tartum., Valguta vald.
Epro, August Hansu p. ja Lepp Anna Martini t.	3. IV. 29.	„	Sootaga vald.
Narrusson, Gustav Peetri p. ja neiu Tobre Martha	6. III. 29.	„	1) Peri vald. 2) Koiola vald.
Ermel, August Johani p. ja tema abikaasa Soja Sergei t, sünd. Labanova	20. IX. 29.	„	Võrum., Erastvere vald.
Vattmann, Emil Hansu p. ja tema abikaasa Meta-Elfriede-Ottilie Johani t., sünd Sarap	25. IV. 29.	„	Tartu, Lossi t. 3.
Toom, Jaan Adami p. ja tema abikaasa Miina Johani t.	25. IV. 29.	„	Võrum., Timo vald.
Varrik, David-Leonhard Jaani p. ja tema abikaasa Adele Juhani t.	17. I. 29.	„	Võrumaal, Rõuge vald
Pecker, Meier Benjamini p. ja tema abikaasa Slata Mosese t., sünd. Saks	14. III. 29.	„	Võru, Kreutzwaldi 33.
Peet, Ines Augusti t. ja Kompus, Erik-Nikolai Jaani p.	27. III. 29.	„	Tartumaal, Elva al.
Eberhardt, Johannes Karli p. ja neiu Juurikson, Selma Andrese t.	14. VI. 29.	„	Suigu vald, Sillaotsa t.
Kisper, Johann-Friedrich-Vilhelm ja tema abikaasa Olga, sünd. Leander	12. VI. 29.	„	Virum., Undla vald.
Ehvert, Otto ja tema abikaasa Liisa, sünd Soom	6. VIII. 29.	„	Virum., Vao vald.
Vannus, Karl ja tema abikaasa Herta-Leontine	„	„	Virum., Vao vald.
Reineberg, Aleksander ja tema abikaasa Helene, sünd. Trallmann	„	„	Lihula vald, Metsiku k.
Hindrekson, Aleksander ja tema abikaasa Minna, sünd. Riivik	9. VIII. 29.	R. T. L. nr. 71 10. IX. 29.	Tallinn, S. Pärnu m. 98.
Augunovskiy, Valerjan Jüri p. ja tema abikaasa Liisa Jakobi t., sünd. Sihver	„	„	Läänem., Kõrgesaare v.

Varanduse lahutajate nimed	Mis ajast	Riigi Teat. lisa nr. nr.	Elukoht
D i e t e n b e r g, Alfred Heinrichi p. ja tema abikaasa Paula Mihkli t.	9. VIII. 29.	R T. L. nr. 71 10 IX. 29.	Tallinn, Eine t. 1.
T e p p, Otto ja tema abikaasa Alviine, sünd Pilt	16. VIII. 29.	"	Tallinn, Lauulupeo 18.
B i r k h o l z, Hans Abrami p. ja tema abikaasa Miina Jaani t.	"	"	Tallinn, Israeli t. 5.
P ä r n a k, Johannes ja tema abikaasa Alide, sünd. Lamson	"	"	Tallinn, Lauulupeo 11.
R ä b o v o i t r a, August Mihkli p. ja tema abikaasa Hilda-Helene Gustavi t.	"	"	Võru, Kreutzwaldi 51.
A r r o, Karl ja tema abikaasa Betty, sünd. Sarin	28. VIII. 29.	"	Taagepera v., Nirgi t.
B r u n d o f, Karl Juhani p. ja tema abikaasa Emilie Gustavi t., sünd. Brutus	1. XII. 28.	"	Tartu, Puiestee t. 38.
V e n t s c h i k o v, Ivan Ivani p. ja tema abikaasa Helena	23. V. 28.	"	Tartu, Kauba t. 11.
S a c k, Itsik ja S c h e r m a n n, Ite	24. V. 28.	"	Tartu, Riia t. 14.
G e l b, Sore Schapse ja tema abikaasa Asrie-Vulpi p.	15. VII. 29.	"	Tartu, Narva t. 57.
L u s e p, Hendrik Jaani p. ja tema abikaasa Linda, Tõnise t.	8. VIII. 29.	"	—
T e p p a n, August ja tema abikaasa Juuli, sünd. Kukk	3. VII. 29.	"	Mäetaguse vald, Jõetaguse küla.
L a n t o v, Eduard ja tema abikaasa Alma, sünd. Siitas	"	"	Kohtla vald, Võrnu küla.
S a l l o, Johannes Hansu p. ja tema abikaasa Elisabeth Jaani t.	6. VIII. 29.	"	Virumaal, Kunda al.
P e e d o, Gustav Madise p. ja tema abikaasa Bärta Gustavi t.	"	"	Jõhvi vald, Sompas as.
K a m a r, Karl Jakobi p. ja tema abikaasa Alide-Marie Aleksandri t.	"	"	Virum., Paasvere vald.
M u r u, Aleksander Hansu p. ja tema abikaasa Meeta Tõnise t., sünd. Kahu	"	"	Paide, Pärnu t. 17.
G r ü n b e r g, Leiba Jankeli p. ja tema abikaasa Elga Fischeli t.	6. 8. 29	R. T. L. nr. 72 13. 9. 29	Narva, Suur t. 23.
R u d z i t i s, Janis ja T a m m, Marie	6. 9. 29	R. T. L. nr. 74 20. 9. 29	Tallinn, S. Tartu mnt. 43-a.
M ö l d e r, Hendrik ja tema abikaasa Helene	"	R. T. L. nr. 76 27. 9. 29	Nõmme, Kõinka t. 6.
M a t s i, Johannes ja tema abikaasa Julia	"	"	Tallinn, Kungla t. 5—17.
D e v i s, Arthur-Johannes ja tema abikaasa Lilly-Auguste, sünd. Böttker	30. 8. 29	"	" Lai t. 38.
J o h a n s o n, Jüri ja tema abikaasa Alma-Friederike	"	"	" Roopa t. 3—5.
R ä c h, Adolf-Voldemar Daveti p. ja tema abikaasa Selma-Mathilde Jaani t.	"	"	" Miiurivahe t. 17.
P a h l b e r g, Jüri Jüri p. ja tema abikaasa Marie Jüri t., sünd. Reismann	"	"	Raiküla vald, Uuetoa talu.
L u u m a n n, Rudolf Jaani p. ja tema abikaasa Elvine Mardi t., sünd. Sillenberg	6. 9. 29	"	Harjum. Alavere vald.
K r u p k i n, Movša-Ruvini Seliki p. ja tema abikaasa Liba Micheli t., sünd. Krupatkin	"	"	{ 1) Tallinn, Lembitu t. 4. 2) Tartu, Jaani t. 18.

Varanduse lahutajate nimed	Mis ajast	Riigi Teat. lisa nr.	Elukoht
Hill, Anatole ja tema abikaasa Nina	6. 9. 29.	R. T. L nr 76 27 9 29.	Tallinn, Tatari t. 48-b.
Praks, Heinrich Mardi p. ja tema abikaasa Ida Karli t.	14. 9. 29	"	Harjum., Kuusalu al.
Tiid, Maksimilian Johani p. ja tema abikaasa Marina Jaani t.	"	"	Rapla vald, Hagudi as.
Tumlik, Jaan, Mardi p. ja tema abikaasa El- friede Pritsu t., sünd. Moosel	6. 8. 29	R. T. L. nr. 71 10 9. 29	Virum. Vao vald.
Kristjansen, Aleksander ja tema abikaasa Katta, sünd. Öört	"	"	Järvam. Albu vald.
Jürgenson, Juhan Kustase p. ja tema abikaasa Helene, sünd. Vei	"	"	Türi, Uus t. 3.
Vessin, Viktor-Albert Jaani p. ja tema abi- kaasa Natalie-Selma, sünd. Kuldkepp	"	"	Rakvere, Karja t. 10.
Valtkerl, Jaan Jaani p. ja tema abikaasa Elise Jaagu t., sünd. Reiner	23. 8. 29	R. T. L. nr. 72 13. 9. 29	Hageri vald, Sutlepa as.
Margus, Peeter Tooma p. ja tema abikaasa Selma Aleksandri t.	19. 3. 29	"	Tartum. Valguta vald.
Audova, Aleksander Jaani p. ja tema abikaasa Eugenie Severini t., sünd. Korõškovsky . .	2. 7. 29	"	Tartu, Kloostri t. 6.
Rägastik, Voldemar ja tema abikaasa Henriette, sünd. Krappe	26. 8. 29	"	Järvam. Lehtse vald.
Veiss, Konstantin ja tema abikaasa Helene .	"	"	Virumaal Pada vald.
Adler, Karl Jakobi p. ja tema abikaasa Lidia Jaani t.	6. 8. 29	"	Narva, Soome-Rootsi p. 23.
Sööt, Arnold Peetri p. ja tema abikaasa Elfriede Karli t.	"	"	Järvam. Liigvalla vald.
Jürgenson, Gustav ja tema abikaasa Emilie, sünd. Püss	"	"	Järvam. Ambla vald.
Samarin, Sergei ja tema abikaasa Linda-Julie, sünd. Leenmann	21. 8. 29	"	Rakvere, Parkali t. 3.
Otsberg, Jaan Gustavi p. ja tema abikaasa Liisa Villemi t., sünd. Veliso	14. 9. 29	R. T. L nr. 79 8. 10. 29	Läänem. Sinalepa vald.
Mõis, Ado Maie p. ja tema abikaasa Kai Hansu t.	"	"	Läänem. Velise vald.
Sillam, Gottlieb ja tema abikaasa Elisabeth, sünd. Liigmann	"	"	Anija vald, Kiisa talu.
Jakstein, Vassili Antoni p. ja tema abikaasa Aliide, sünd. Öunmann	"	"	Tallinn, Vaestekooli 27—4.
Mikk, August Johani p. ja tema abikaasa Al- viine Mihkli t.	25. 9. 29	"	Tartum. Kudina vald.
Orav, Daniel Joosepi p. ja tema abikaasa Rosa- lie Peetri t., sünd. Silm	14. 7. 29	"	Võrum. Koiola vald.
Pokk, Karl Karli p. ja Piir, Linda Jakobi t. .	12. 5. 29	"	Tartu, Peterburi 91
Krelovits, August Johani p. ja tema abikaasa Aliide Karli t.	22. 4. 29	"	Võrum., V.-Antsla vald.
Virkov, Artur-Voldemar Andrese p. ja tema abi- kaasa Marie-Elise Antoni t., sünd. Liivak .	14. 6. 29	"	Tartu, Melooni t. 9.
Haar, Oskar Karli p. ja tema abikaasa Alviine Karli t.	28. 1. 29	"	Võrum. Orava vald.
Sprenk, Karl Leena p. ja lesk Loskit, Katha Gustavi t., sünd. Saks	29. 5. 29	"	Tartu, Meltsiveski 11-3.
Ilisson, Andres Peedi p. ja tema abikaasa Ma- rie-Helenè Ennu t.	14. 6. 29	"	—

Majanduslikke teateid kodu- ja välismaalt.

Tallinna linnavolikogu „jõulukink“ kaupluste pidajale.

Tallinna kaupmeeskond on mitmel korral avaldamud palvet, et viimasel pühapäeval enne jõulupühi teatavatel tundidel kauplemine oleks lubatud. Läänud aastal jättis linnavolikogu selle palve tähele panemata, põhjendades sellega, et palve oli liialt hilja esitatud. Käesoleval aastal, kus linnavalimised ukse ees, oli linnavolikogu armulisem. 1. detsembril otsustas linnavolikogu kaupluste lahtioleku kohta antud sundmäärust muuta selles mõttes, et viimasel pühapäeval enne jõulupühi kauplused võivad olla avatud kella 11—17. Selle „jõulukingi“ üle rõõmustusid mõnedki kaupmehed, olles arvamusel, et nad võivad pühapäeval, 22. detsembril, teatavateks tundideks oma kauplused avada. Rõõm oli aga üürrike. Linnavolikogu otsus ei jõudnud selleks ajaks, kui seda oleks olnud tarvis, isegi „Riigi Teatajasse“. Ja seegi oleks vähe aidanud: maksuva seaduse järele omandavad linnavalitsuse sundmäärus kui ka sundmääruse muutmised seadusliku jõu alles kaks nädalat pärast „Riigi Teataja“ kuulutamist. Sellega jäi linnavolikogu „jõulukink“ kaupmeestele ainult paberile.

Linnavolikogu võib aga endaga olla rahul; ta näitas jälle kord, et tal „tahtmine“ kaupmeeste suhtes oli hea, ainult juriidiline jõud oli nõrk.

—n.

Rahvasteliit ehitab uusi hooned.

Rahvasteliidu uute hoonete ehitustööde püstitamiseks mitmesugustel aladel on Liidu ehituskomitee poolt kuulutatud välja võistluspakkumine, millest osavõtmise tingimused on komitee poolt määratud kindlaks. Võistlusest võivad võtta osa kõik firmad, kes võivad anda kindlustuse, et nad suudavad rahuldavalt täita tööd. Firmade kohta, kelle referentsid tunnustatakse küllaldaseks, seatakse kokku erinimestik, ja ainult sellesse nimestikku võetud firmade vahel tulevad töö-hanked väljaandmisele. Asjasthvitatud firmad võivad üksikasjaliste tingimustega tutvuda Kaubandus-tööstuskojas.

Eesti eksportööridele tähelepanuks.

Pariisi firma Jean Bello, 2 rue du Quatre Septembre Paris (Bourse), soovib võtta esindusi Eesti firmadelt, kes soovivad oma saadusi levi-

tada Prantsusmaal. Kirjutada olse ülesantud aadressil.

Soome:

Soomes kavatsetakse jälle eksportbekonit hakata valmistama. Teatavasti lõpetas Soome 1923. a. sealiha hindade järsu langemise tõttu eksportbekoni valmistamise, ja pärast seda ei ole bekonit Soomest välja veetud. Nüüd on põlumajanduse tegelaste keskel uuesti tekkinud kavatsus Edela-Soome suurimas tapamajas hakata valmistama bekonit. Kauba turuletoimetamiseks on oma abi lubanud võieksport-äri „Valio“. Praegu ehitatakse veel Helsingisse suurt modernset eksport-tapamaja, kuhu tuleb ka bekonit valmistamise osakond.

Tööstuses pikk jõulu-vaheaeg. Üldise rahu puuduse tõttu on kaupade nõudmine siseturul jäänud äärmiselt väikeseks. Tehaste tagavarad kasvavad alatasa, seetõttu otsustas suurem osa tööstus-ettevõtteid juba 20. detsembril lõpetada jõuluvaheajaks. Uuesti algab töö alles jaanuaris.

Väliskaubandus novembris: Väljavedu 594,5 milj. Smk., sissevedu 571,2 milj. Smk. Novembri lõpul oli sisseveo ülekaal veel 487,9 milj. Smk. (l. a. — 1677,9 milj. Smk.).

Pohlade väljavedu riikliku kontrolli alla. Seni teostati pohlade väljaveo kontrolli Vaasa, Turu ja Helsingi sadamast erateel ja eksportöörid allusid kontrollile vabatahtlikult. Kuna s. a. mõned pohlakaupmehed on kõlbmata kaupa välismaale saatnud, sellega Soome pohladele halba reklaami teinud ning hinnad alla löönud, siis oli Eksportühingu poolt 11. nov. Helsingisse kutsutud kokku nõupidamine, et kaaluda, kuidas väljavedu võiks paremini korraldada. Nõupidamisel otsustati nõuda pohlade väljaveo riikliku kontrolli sisseseadmist, siis ei saa juhuslikud kaupmehed alaväärtusliku kaubaga välisturgudel hindu liiga alla suruda.

Soome telliskivitöösturite liidus oli arutusel küsimus, kuidas kaitsta Soome telliskivitööstust välismaa võistluse vastu. Koosolekul väideti, et l. a. Soome tehaste telliskivitoodang olevat vähenenud 7,3 milj. kivi võrra, sellele vaatamata on kive toodud sisse välismaalt, kuna välismaa kivid on odavamad. Koosolekul kuuldus arvamisi, et Eesti peaaegselt telliskivi hindu alla suruvat. Suvel müünud Eesti tehased kive Soome sadamates 540 Smk. 1000 kivi eest, viimasel ajal pakutavat aga Eesti kive juba 400 Smk. eest 1000, missugune hind Soomes isegi valmistuskulud ei katvat.

Rootsi:

Kogu aruande-kuu kestes on avalikku arvamist pidanud pingul põllumeeste aktsioon põllumajanduse seisukorra parandamiseks. Hüüdsõnaks oli ja on praegugi: põllusaaduste pealt tõsta sisseveo toll nii kõrgele, et Saksa dumping tõeliselt neutraliseerida. Juba oktoobrikuu keskel tegi kuningas uuele tollikomiteele ülesandeks avaldada arvamist abinõude kohta põllumajanduse raske seisukorra parandamiseks. Põnevuusega oodeti poliitilistes ringkondades komitee otsust, sest parempoolsed ootasid juhust vabakaubanduse pooldajate eitavat seisukohta viljatollide asjus ära kasutada nende meeste diskrediteerimiseks põllupidajate silmis, lootes seega juhtida vett praeguse valitsuse veskile. Pahempoolsed jälle oleksid heameelel löönud lokku, kui tollikomitee oleks parempoolsete seisukohad tagasihoidmatult võtnud omaks, maalides ette fondina elukalliduse uut tõusu, mis tollide tõstmise leivavilja pealt enesega kaasa tooks. Ja kuna praegu on käimas läbirääkimised uute kollektiivlepingute sõlmimiseks, mis esimesel jaanuaril resp. 1. veebruaril 1930. aastal vanade mahakäinud lepingute asemele peavad astuma ja mis haaravad 75.000-lise töölistkonna palgatingimusi, siis oleks olnud ebataark nüüd tollide küsimuse

tegeliku lahendamiseiga töölistele anda kätte trump tõusva elukalliduse ootel esitada kõrgendatud nõudmisi.

Läinud aasta 23. novembril esitas tollikomitee kuningale oma vastuse. Mitmesse erakonda kuuluvad 8 komiteeliiget jagunesid oma motiivide järgi kolme gruppi, kuid kõik need kolm seisukohta lasksid end võtta kokku ühiseks arvamiseks: komitee ei suuda tema kompetentsuse piirides teha positiivseid ettepanekuid, sest selleks puudub komiteel vajaline ülevaade riigi majanduselust, mida lühikese aja jooksul aga pole võimalik muretseda.

Kuna nimetatud komitee otsus kõvasti üllatas ja vähe rahuldas, siis on märgata põllumeeste kogudes uut hoogu. Vahepeal sai aga küpseks Rootsi-Saksa vahelise kaubalepingu uuendamine 30. novembril l. a. Berliinis allakirjutatud lisalepingu näol, mis küll lootusi suurelt ei petnud, sest sellest ei loodetud Rootsis head, aga põllumajanduse halva seisukorra ähvardab teha veelgi raskemaks.

Konjunktuur tööstuse alal püsib endiselt hea.

Kaubabilanss läinud kuu kohta pole veel avaldatud. Kaubavahetus Eestiga näitab sügis-kuul harilikku langemist.

Tolliteateid.

Tollikomitee otsusi mõnede kaupade tollimise kohta.

1.

Avaldatakse teadmiseks, et tollikomitee tunnustas: Kuivatatud leib (Knäckebröd), valmistatud rukkipiitüülijahust 14×7 sm. suurustes ja 2 mm paksuses tükkides, t. t. § 24 p. 4 alla kuuluvaks, samal alusel kui küpsised (T.-k. otsus nr. 3323 — 29. dets. 29. a.).

Klaasist jõulupuuehted, dekoreeritud (nagu: kuuglid, kellad, viinamarjakobarad, korv viinamarjade ja maasikatega), t. t. § 77 p. 5 alla kuuluvaks kui klaasist teosed dekoreeritud (T.-k. otsus nr. 3325 — 29. dets. 29. a.).

Vaikhapu-seep (sool) „Schaumstoff“ t. t. § 112 p. 1 alla kuuluvaks samal alusel kui vaikhapu-soolad.

Seega tühistan oma ringkirja nr. 193 § 1 p. 5 (T.-k. ots. nr. 3314, 29. nov. 29. a.).

Piimapudeli kapslid, mis valmistatud papist ja raud- või alumiiniumplekist sääraselt, et papp moodustab sisemise ja plekk välise külje, t. t. § 154 p. 1 või 149 p. 2 alla kuuluvaks (T.-k. otsus nr. 3317, 3296 — 29. dets. 29. a.).

Kombüneritud linamurdmise ja -ropsimise masin „Helsingen“ t. t. § 167 p. 4 alla kuuluvaks kui põllumajanduse masinad eraldi nimetamata (T.-k. otsus nr. 3318 — 29. nov. 29. a.).

2.

Avaldatakse teadmiseks, et tollikomitee tunnustas:

Söögivürtside, mis pakitud plekktoosidesse või -tuubidesse või klaaspurkidesse, need omakorda hulgaviisi pappkarpidesse, t. t. brutto-kaaluks kaubakaalu ühes tuubidega või plekktoosidega või klaaspurkidega, ilma välispappkarpideta (t. s. § 200 p. a.) (T.-k. otsus nr. 3321, 29. nov. 29. a.).

Toiduainete turg.

Hamburg.

27. XII. Nisu.		
Sisemaa, tonni eest . . . . . Rmk.	256—258	
Manitoba, cif 100 kg. eest term. fl.	14.90	
Western II, cif 100 kg. eest loco. "	—	
Hard Winter II, 100 kg. eest termiin . . . . . "	13.15	
Ameerika jahu, 100 kg. eest termiin . . . . . \$	6 ³ / ₄ —8	

Rukis.	
Sisemaa, tonni eest loco . . . Rmk.	188—190

Kaerad.	
Sisemaa, tonni eest . . . . . "	182—184

Odrad, suve	
Sisemaa, tonni eest . . . . . "	—

Odrad, talve	
Sisemaa, tonni eest . . . . . "	—

27. XII. Suhkur.

Hollandi, laadimisel . . . . . £	—
C. S. R. — do . . . . . "	—
Poola, laadimisel . . . . . "	—
Dets. . . . . "	10/1 ¹ / ₂
Aprill — juuni . . . . . "	10/2 ¹ / ₄
Juuli — august . . . . . "	10/4 ¹ / ₂
27. XII. Riis, Burmah II, 50 kg. eest "	13/9

27. XII. Rasv.

American Purelard eest . . . \$	26 ³ / ₄
Steamlard . . . . . "	25 ³ / ₄

27. XII. Või, Berliini en gros hinnad, tsentneri eest:

Sisemaa või I sort . . . . . Rmk.	—
" " II " . . . . . "	—
" " III " . . . . . "	—
Eesti . . . . . "	—
Läti punane . . . . . "	—
" must . . . . . "	—

Välisbörsid.

	L O N D O N										
	13. XII	14. XII	16. XII	17. XII	18. XII	19. XII	20. XII	21. XII	23. XII	24. XII	27. XII
Frank . . .	123.93	124.93	123.94	123.94	123.92	123.90	123.88	123.87	123.86	123.85	123.85
Dollar . . .	4.8800	4.8812	4.8820	4.8813	4.8812	4.8816	4.8821	4.8815	4.8816	4.8828	4.8825
Rootsi kroon	18.08 ⁷ / ₈	18.08 ⁷ / ₈	18.09 ¹ / ₄	18.09 ¹ / ₈	18.09 ¹ / ₈	18.09 ³ / ₈	18.09 ³ / ₄	18.09 ⁵ / ₈	18.09 ³ / ₈	18.09 ³ / ₈	18.11 ³ / ₈
Daani kroon	18.18 ³ / ₄	18.18 ³ / ₄	18.18 ³ / ₄	18.188	18.19	18.19	18.19	18.18 ⁷ / ₈	18.19	18.19	18.19 ³ / ₈
Norra kroon	18.20 ³ / ₄	18.20 ⁵ / ₈	18.20 ³ / ₄	18.20 ³ / ₄	18.20 ³ / ₈	18.198	18.19 ³ / ₄	18.19 ⁵ / ₈	18.19	18.19	18.19 ³ / ₈
Saksa mark .	20.38	20.38	20.38 ¹ / ₈	20.38 ¹ / ₈	20.38 ¹ / ₈	20.378	20.38 ¹ / ₈	20.37 ⁵ / ₈	20.37	20.37 ³ / ₈	20.38 ⁷ / ₈
Soome mark	194.06	194.25	194.10	194.12	194.22	194.20	194.22	194.22	194.17	194.20	194.20
Floriin . . .	12.0912	12.0934	12.0962	12.0950	12.10	12.1012	12.1053	12.1056	12.0968	12.0968	12.0827
Liira	93.21	93.21	93.24	93.24	93.25	93.24	93.25	93.25	93.25	93.24	93.25
Helveetsia fr.	25.10 ⁷ / ₈	25.10 ⁷ / ₈	25.11	25.0950	25.09 ⁷ / ₈	25.09 ³ / ₄	25.06	25.09 ¹ / ₈	25.09	25.09	25.09 ¹ / ₈
Cehhosl. kr.	164.43	164.43	164.43	164.43	164.43	164.40	164.40	164.35	164.34	164.37	164.37
Belgia frank	34.86 ⁵ / ₈	34.858	34.868	34.86 ¹ / ₄	34.86 ¹ / ₈	34.86 ¹ / ₈	34.86 ¹ / ₄	34.87 ⁵ / ₈	34.86	34.86	34.85 ³ / ₄
Sillingid . .	34.66	34.67	34.66	34.66	34.66	34.67	34.68	34.67	34.67	34.67	34.65
Pengo	27.78	27.78	27.78	27.78	27.78	27.78	27.78	27.78	27.78	27.78	27.78
Latt	25.21	25.21	25.21	25.21	25.21	25.21	25.21	25.21	25.22	25.22	25.21
Litt	48.75	48.75	48.75	48.75	48.75	48.75	48.75	48.75	48.75	48.75	48.75
Červ.	9.49	9.49	9.49	9.48	9.48	9.49	9.49	9.49	9.49	9.49	9.49
Eesti kroon	18.20	18.20	18.20	18.20	18.18	18.20	18.20	18.20	18.21	18.21	18.20
Höbe p/unts	22 ¹ / ₂	22 ⁹ / ₁₆	22 ⁹ / ₁₆	22 ³ / ₈	22 ¹ / ₄	22 ³ / ₁₆	22 ¹ / ₄	22 ¹ / ₁₆	21 ⁷ / ₈		21 ³ / ₄
Plaat. p/unts		232/6									230/—
Kuld p/u. . .											

	B E R L I N										
	13. XII	14. XII	16. XII	17. XII	18. XII	19. XII	20. XII	21. XII	23. XII	24. XII	27. XII
Naelsterling .	20.375	20.376	20.374	20.382	20.378	20.382	20.383	20.375	20.372	20.374	20.379
Frank	16.445	16.44	16.44	16.445	16.445	16.45	16.45	16.45	16.445	16.445	16.45
Dollar	4.1755	4.1745	4.1735	4.1755	4.1745	4.1745	4.1745	4.173	4.1735	4.1735	4.1745
Rootsi kroon	112.64	112.60	112.62	112.61	112.65	112.62	112.61	112.12	112.55	112.52	112.53
Daani kroon	112.06	112.07	112.08	112.08	112.06	112.04	112.06	112.04	112.01	112.00	112.02
Norra kroon	111.96	111.92	111.91	111.94	111.94	111.96	111.97	111.94	111.95	111.95	112.00
Soome mark	10.497	10.494	10.494	10.495	10.495	10.495	10.491	10.488	10.486	10.486	10.49
Floriin . . .	168.52	168.45	168.44	168.50	168.45	168.39	168.37	168.33	168.34	168.41	168.55
Liira	21.855	21.85	21.855	21.86	21.85	21.855	21.855	21.84	21.845	21.845	21.855
Helveetsia fr.	81.165	81.13	81.135	81.21	81.19	81.20	81.22	81.21	81.21	81.20	81.215
Cehhosl. kr. .											
Belgia frank	58.44	58.45	58.44	58.445	58.45	58.445	58.45	58.435	58.43	58.435	58.445

Tallinna börsikomitee juures asuva kaupade ja prahtide komisjoni poolt koteeritavaate kaupade nimekirjad ja hinnad (en gros).

	Kroomid.		Kroomid.
Jahud: nisu, pehme, Ameerika ja Inglise	100 kg. 46.00—48.00	Liha, looma, I sort	„ 0.45—0.65
„ söre, Ameerika ja Inglise	„ 47.00—48.00	Ölikoogid, linaseemne	100 kg. 19.00
„J. Puhk ja Pojad“ suurveski	„ 14.10—15.20	„ päevalille	„ 19.40
Jahu: rukki 28. XII. 13.40—14.30	„ 21.80—23.—	„ suhkrupeedi	„ 10.60
rukkipüül · Kr. 21.00—22.00	„ 37.50—47.00	„ palmi	„ 17.75
nisu, pehme —	„ 37.50—47.00	Jahu, päevalille	„ 20.—
söre	„ 37.50—47.00	Segajõutoit I s.	„ 19.20
„J. Puhk ja Pojad“ suurveski	„ 37.50—47.00	„ II s.	„ 15.80
saadused. Hinnad arvatud 50	„ 37.50—47.00	Soja tangud	„ 19.50
kg. eest tihes valge puuvil-	„ 37.50—47.00	Nisukliid	„ 10.00—10.80
lase kotiga.	„ 37.50—47.00	Puuvillane riie, Bjas netto	meeter 0.57—0.72
Püülijahu:	„ 37.50—47.00	„ Mitkal	„ 0.44—0.53
Rukkipüül patent (à 50 kg.)	26.50	Lina, Petseri saatejaam	1000 kg. 976—945.50
„ harilik	—	„ Võru	„ 945.50
„Eesti Parem“ saiajahu à 50 kg.	45.00	„ Liivi	„ 915.—
„Kalev“	42.50	„ Tartu	„ 915.—
„Taara“	41.50	Linaseemneõli 90% basis	100 kg 27.45—28.05
„Kungla“	39.50	Linaseemned, külvi 97½% „	„ 29.30—31.70
„Sampo“	37.50	Kivistisi, auru, Yorkshire,	
Manna	48.50	2 korda pestud	1000 kg. 26.00—27.00
Granular	44.50	„ „ Newcastle	„ 25.50—26.50
„ poolsöre	47.—	sepa	„ 27.50—28.00
„ söre	47.50	Koks, gaasi, Tall. gaasivabrik	„ 40.—
A/S. Rotermanni teh.	100 kg.	Põlevkivi, I sort A fr-ko Kohtla j.	„ 6.10
Jahu: rukki	„ 14.15—15.70	„ I „ B	„ 5.50
„ „ püül	„ 20.60—21.20	„ II „ B	„ 4.90
„ nisu, pehme — söre	„ 36.90—46.40	„ III „ B	„ 2.75
Nisu, Eesti	„ 22.20—23.20	„ fenolaat, netto	100 kg. 9.50
Rukis, Eesti	„ 13.70—14.00	„ gudrong, brutto	„ 12.25
„ Saksamaa	„ 13.00—13.20	„ pigi	„ 11.25
„ Poola	„ 13.00—13.20	„ tooresõli, netto	„ 9.25
Kaerad, toidu, Eesti	„ 12.50—	„ mootornafta	„ 13.—
„ Saksamaa	„ 13.00—	Riigi turbatööstus „Turvas“	100 kg. 12.85
Odrad, õlle	„ 15.70	Raud, sordi	„ 15.00—16.00
„ toidu	„ 14.00—14.30	„ vits	„ 17.00—28.00
„ Eesti	„ 14.00—14.30	„ plekk	„ 18.00—28.00
Herned, rohelised	„ 31.—32.—	„ plekk, tsingitud	„ 34.00—37.00
Riis, Burma II	„ 38.50	„ talad	„ 14.00
Kartulid, eksport	„ 3.40—3.60	Teras, Inglise	„ 75.00—100.00
„ piirituse	„ 2.75—3.—	„ Saksa	„ 75.00—150.00
Kartulitärklis „Superieur“	„ 30.50—32.—	„ vedru	„ 27.50—30.50
Siirup, kartuli, 42% „	„ 40.—	„ tööriistade	„ 73.25—85.40
Glükoos	„ 38.—	„ talla, ree	„ 18.—
Või, eksport, I sort	1 kg. 2.60—2.65	Inglitina	„ 450.—
Margariin, välismaa	„ 1.17—1.22	Seatina	„ 62.—
„ kodumaa	„ 1.09—1.15	Vaskplekk, punane	„ 190.00—210.00
Kaseiin, Eesti	100 kg. 74.—78.—	„ valge	„ 180.00—210.00
Juust „Schweitsi“, kodumaa	1 kg. 2.00—2.10	Tsinkplekk	„ 90.00—95.00
Munad, eksport, Is. (kast 360 tk.)	kast —	Masinaõli,	„ 27.00—28.00
Kakao, Hollandi	1 kg. 1.30—1.75	„ Poola	„ 24.40—26.80
„ Inglise	„ 1.25—1.45	„ Ameerika	„ 29.00—31.50
Kohv, Rio, Santos	„ 2.60—2.80	Mootorõli	„ 35.40—42.70
„ Kesk-Ameerika sordid	„ 3.30—4.80	„ Poola	„ 33.50—39.60
Tee, laht, Orange Pekoe, Tseilon	„ 5.20—5.65	Autoõli, Ameerika	„ 39.65—103.70
„ „ Orange Pekoe, Java	„ 4.70—5.30	„ Poola	„ 45.75—61.00
„ „ Moning, Hiina	„ —	Linaseemneõli	„ 90.00—94.00
Suhkur, peenike, valge, Saksam.	100 kg. —	Värnits	„ 90.50—95.00
„ „ „ C.-Slov.	„ 32.70—33.00	Tsilindriõli, Ameerika	„ 34.00—35.00
„ „ „ Vene	„ 32.20—32.50	„ Vene 280°	„ 33.00
„ „ „ Poola	„ —	„ „ 320°	„ 65.00—70.00
Sool, lahtine, Vene, fr. vagun	„ 3.40	„ Ameerika 280°	„ 31.50—36.60
jaam Irboska ja Narva	„ 3.40	„ „ 320°	„ 44.00—54.90
„ Saksa	„ 3.40	Nafta, Vene	„ 12.50—13.00
Heeringad, Yarmouth, Matties	tünn —	„ Ameerika	„ 11.90—12.50
„ Schoti Matties	„ 40.00—48.00	„ Poola	„ 12.20
Heeringad, Schoti Matfulls	tünn 42.00—50.00	Petrooleum, Vene, sisternid ja	„ 18.85—20.00
„ Islandi	„ 23.00—25.00	„ vaadid	„ 18.85—20.00
Liha, sea, I sort	1 kg. 1.08—1.12	„ Am., sistern. ja vaadid	„ 44.15
		Bensiin, Vene	„ 41.40
		„ II sort	„ 41.40

Bensiin, Ameerika	100 kg.	14 15
Eesti traktorbensiin		16.20—17.00
Pesusooda, kodumaa	"	10.00—10.50
Seebikivi	"	27.00—30.00
Värvid, nigros., veessulav, välism.	"	5.50
" tsinkvalge, välism.	1 kg.	0.85
" tinavalge, "	"	0.92—0.95
" ooker, "	"	0.18—0.26
Paber, rotatsiooni	100 kg.	23.20
Tsement, Portland, Kunda		
pütt 170 kg.	tünn	8.90
Kriit, pestud	100 kg.	6.90—7.30
Asfalt	"	7.25
Kivitõrv	"	14.00—16.50
Puutõrv	"	20.—25.—
Lubi	"	2.65—3.05
Kips, tükkides, franko vagun		
Irboska 1000 kg.		15.25
" jahvatatud	"	24.40
" krohvimise	"	36.60—42.70
Telliskivid, I s., Loksa, fr. Tallinn 1000 tk.		52.00—55.00
silikaat I s., fr. vabr.	"	45.—
Tulitükid, orig. kast (5000 toosi)	"	130.—
Nahk, talla, Eesti, ...	1 kg.	2.70—3.60
Nahk, talla, Ameerika tooresn.	"	
valmistatud, I sort	"	3.75
Nahk, talla, Ameerika tooresn.	"	
valmistatud, II sort	"	3.65

Liverpooli börs. Puuvill.

American Fully Middling Inglise naela (lbs) eest
 16. XII Inglise pensi (d) loko 9.42, jaan. 9.10, märts
 9.20, mai 9.30. 17. XII Inglise pensi (d) loko
 9.31, jaan. 9.04, märts 9.15, mai 9.25.

Londoni börs.

Bacon Irish per cwt.	sh	102—118/—
" Danish " "	"	104—110/—
" Canadian " "	"	94—101/—
" Dutch " "	"	88—98/—
12. XII. Või, Daani per cwt sh 178—180		
Siberi	"	158—160
Uus Merimaa " "	"	162—164

Berliini börs.

Või, Eesti, tsentn. eest Rmk. 177—179		
" Läti punane " " Rmk. 178—180		
" must " " Rmk. 171—174		
" Uus Merimaa, tsentn. eest Rmk. 175—177		
" Siberi " " Rmk. 179—182.		
" Daani Kopenhaagen Dkr. 296 per 100kg		
7. XII. Sisemaa või I s. mk. 171; II s. — mk. 156;		
III s. 140 — tsentn. eest		

Lina Praha:

Tallinn — Stettiin	1000 kg.	sh	22/6
" — Ghent	1016 kg.	"	23/—
" — Dundee	"	"	32/6
" — Belfast	"	"	47/6

Puumaterjalid Standard

Tallinn — London	"	sh	42/6
" — Hull	"	"	47/6
" — Manchester	"	"	52/6
" — Grangemouth	"	"	40/—
" — Belfast	"	"	57/6
" — Dundee	"	"	40/—
" — Antwerpen	"	"	42/6
" — Ghent	"	"	40/—
" — Rotterdam	"	Hfl.	23/—
" — Amsterdam	"	"	25/—

Segakaup Jäätaks 25%

Tallinn — Stettiin	1000 kg.	sh	18—25/—
" — London	1016 kg.	"	15—40/—
" — Stokholm	1000 kg.	Rkr.	10—30/—
" — Stettiin	või tünn	sh	1/6—
" — London	"	"	3/—

Tallinna börsi kursisedel.

		19. XII.	20. XII.	21. XII.	23. XII.	24. XII.	28. XII.
New-York	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	3.7265	3.7240	3.7240	3.7245	3.7240	3.7285
1 dollar	M.	3.7365	3.7340	3.7340	3.7345	3.7340	3.7385
	T.	—	—	—	—	—	—
London	O.	18.19	18.18	18.18	18.18	18.18	18.18
	M.	18.24	18.23	18.23	18.23	18.23	18.23
Berliin	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	89.25	89.20	89.20	89.25	89.25	89.20
100 S. riigim.	M.	89.85	89.80	89.80	89.85	89.85	89.80
	T.	—	—	—	—	—	—
Helsingi	O.	9.36	9.35	9.35	9.35	9.35	9.36
	M.	9.41	9.40	9.40	9.40	9.40	9.41
Stokholm	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	100.55	100.45	100.45	100.45	100.45	100.40
100 Rootsi kr.	M.	101.15	101.05	101.05	101.05	101.05	101.—
	T.	—	—	—	—	—	—
Kopenh.	O.	100.—	99.95	99.95	99.95	99.95	100.—
	M.	100.60	100.55	100.55	100.55	100.55	100.60
100 Daani kr.	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	99.60	99.90	99.90	99.90	99.95	100.—
100 Norra kr.	M.	100.50	100.50	100.50	100.50	100.55	100.60
	T.	—	—	—	—	—	—
Pariis	O.	14.70	14.65	14.70	14.70	14.70	14.70
	M.	14.95	14.90	14.95	14.95	14.95	14.95
100 Prants. fr.	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	150.35	150.25	150.20	150.20	150.30	150.45
100 flooriini	M.	151.15	151.05	151.—	151.—	151.10	151.25
	T.	—	—	—	—	—	—
Riig	O.	72.—	71.95	71.95	71.95	71.95	71.95
	M.	72.50	72.45	72.45	72.45	72.45	72.45
100 latti	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	72.45	72.45	72.45	72.55	72.45	72.50
100 Helv. fr.	M.	73.05	73.05	73.05	73.15	73.05	73.10
	T.	—	—	—	—	—	—
Brüssel	O.	52.15	52.15	52.15	52.15	52.15	52.05
	M.	52.65	52.65	52.65	52.65	52.65	52.55
100 belg. gat	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	19.50	19.50	19.50	19.50	19.50	19.50
100 liirat	M.	19.90	19.90	19.90	19.90	19.90	19.90
	T.	—	—	—	—	—	—
Prah	O.	11.05	11.05	11.05	11.05	11.05	11.05
	M.	11.25	11.25	11.25	11.25	11.25	11.25
100 Cehh. kr.	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	52.50	52.45	52.45	52.45	52.45	52.50
100 Austr. sh.	M.	53.10	53.05	53.05	53.05	53.05	53.10
	T.	—	—	—	—	—	—
Budapest	O.	65.50	65.45	65.45	65.45	65.45	65.45
	M.	66.20	66.15	66.15	66.15	66.15	66.15
100 pengot	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	41.60	41.60	41.60	41.60	41.60	41.60
100 slotti	M.	42.80	42.80	42.80	42.80	42.80	42.80
	T.	—	—	—	—	—	—
Kaunas	O.	36.75	36.75	36.75	36.75	36.75	36.75
	M.	37.35	37.35	37.35	37.35	37.35	37.35
100 liitti	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	191.75	191.50	191.50	191.50	191.50	191.50
100 rubla (čekk)	M.	193.25	193.—	193.—	193.—	193.—	193.—
	T.	—	—	—	—	—	—
Danzig	O.	72.75	72.70	72.70	72.70	72.70	72.70
	M.	73.35	73.30	73.30	73.30	73.30	73.30